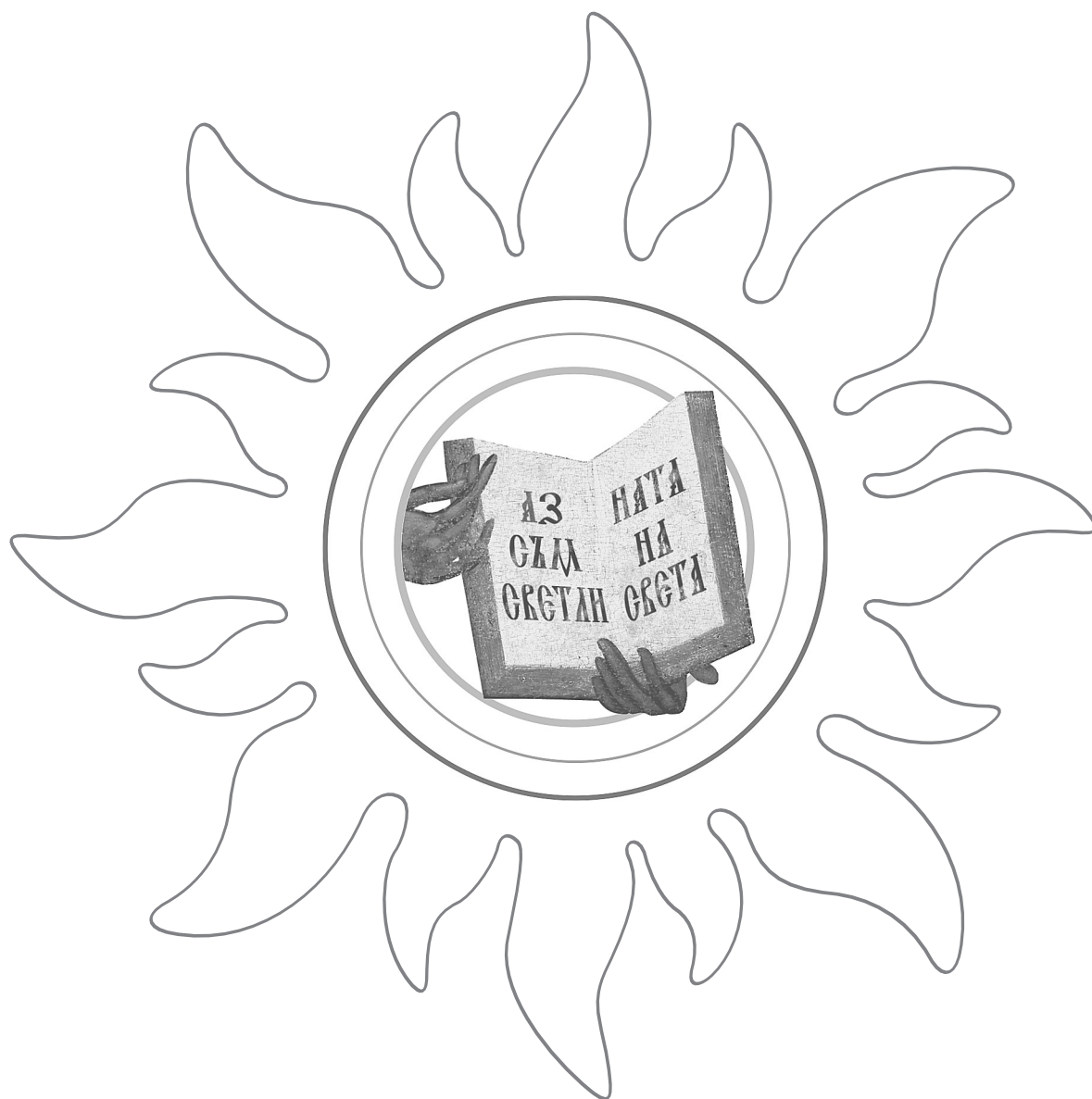

Светлината
на добродетелите

ПРАЗНИК В КЛАСНАТА СТАЯ

за 3. и 4. клас

Пособие за учителя

Проект за запознаване на ученици от началния етап с традиционни български празници и ценности

Проектът „Празник в класната стая“ беше замислен като инициатива в полза на българските училища в чужбина. Разработването му започна, след като се запознахме с потребностите на нашите ученици и учители зад граница. Това стана след проучване, направено по време на работен семинар с директори и учители от тези училища, проведен в Троянския манастир през 2015 г. Форумът беше организиран от Западно- и Средноевропейска митрополия и фондация „Двери“.¹

В рамките на семинара учителите посочиха основни проблеми, които те забелязват при работата си със своите български ученици, живеещи в чужбина. Те могат да бъдат обобщени в следния вид:

Криза в ценностите

- Социално разделение въз основа на материалното положение.
- Материалното се цени повече от духовното.
- Липса на критерии за добро и зло.

Криза на идентичността

- Загуба на национална, културна, религиозна идентичност.
- Бърза и безвъзвратна асимилация.
- Проблеми със сексуалната ориентация.

Криза в общуването и междуличностните контакти

- Недостатъчно внимание на родителите към децата.
- Изгубване на комуникационни умения вследствие на обсебване от технологиите.

- Упражняване на вербално насилие. Агресия.
- Силно изразен индивидуализъм, егоцентризъм, самота.
- Неспособност да се приеме собственият неуспех и провал.
- Хиперактивност и неустойчиво внимание.

Учителите бяха категорични, че основните проблеми на учениците идват от затруднение при изграждане на тяхната идентичност – лична, национална, религиозна, дори сексуална; от липса на установени ценности, които да ги ориентират в съвременния свят и взаимоотношенията с другите, като всичко това води до криза в общуването и междуличностните контакти.

Участниците в семинара в Троянския манастир бяха категорични, че очакват подкрепа и от Църквата в решаването на тези проблеми, защото те засягат не толкова учебното съдържание в училище, колкото мирогледа на учениците, връзката им със себе си и другите, познаването на добро и зло. Учителите посочиха, че това е била една от причините за участието им в семинара – да се запознаят по-детайлно с християнското учение и възможностите за интегриране знанието за християнството в съдържанието на различните дисциплини в училище. Затова първоначално проектът „Празник в класната стая – запознаване на ученици от началния етап с традиционни български празници и ценности“ беше замислен за българските училища в чужбина.

В същото време всеки запознат със състоянието на българското образование у нас е наясно, че с подобни проблеми се срещат и учениците в България. Кризата на ценностите и идентичността, както и дефицитът в общуването стоят в основата на голяма част от проблемите в българското училище и общество днес. Затова сметохме, че проектът е напълно приложим и необходим и в условията на българското образование в страната.

Той ще запознава учениците от началния етап с едни от най-важните български празници, с

¹ Повече за семинара: <https://dveri.bg/9h499>

традициите и обичаите, свързани с тях, както и с основни християнски ценности. Учебното съдържание е разработено така, че подпомага осмислянето на християнските ценности и посланията на празниците, като ги свързва с живота на учениците и личностното им развитие. Проектът предвижда укрепване на училищната общност. В него се предлагат идеи за отбелязване на празниците в училищна среда, така че те да станат част от училищния празничен календар.

ИЗХОДНА ИДЕЯ

Връзката добродетели – празници

Основната идея, залегнала в разработването на уроците, е съществуващата връзка между добродетелите и празниците, които всеки народ създава. **Паметта за доброто дело, извършено от добрия човек в полза на цялата общност е изключително важна за създаването на връзки във всяко общество.** Тази памет формира ценностите в общността – затова тя се пази и предава в поколенията.

Важната връзка между празника и добродетелите по правило не се демонстрира при представянето на българските празници в учебниците, а акцентът се слага върху етнографските особености и фолклора. Тези елементи от българската култура обаче, макар и да имат принос за формирането на националната идентичност на децата, нямат отношение към тяхното всекидневие. Мирогледът, който е породил един или друг фолклорен обичай в миналото, е непознат и чужд на съвременните деца, растящи предимно в градска среда и потопени в света на технологиите. Затова преподаването на традиционните български празници изключително в етнографски дискурс обогатява общата култура на учениците, приобщава ги към българския национален разказ, но не води до формиране на ценности, а самите празници остават неразбрани и безинтересни за децата. Така се прекъсва традицията на празничната култура у нас, а празнината, която отваря тази липса, много ясно личи в училищна среда. А именно там децата

прекарват голяма част от времето си, там те усвояват основни поведенчески модели, които ще следват и в зрялата си възраст.

Празникът в училище е утвърдена педагогическа практика за формиране на ценности и мироглед, които обществото разпознава като присъщи на българската идентичност. Ние изхождаме от разбирането, че тъй като традиционните ценности вече не могат да бъдат пренасяни чрез празничния фолклор, то трябва да се търсят форми, подходящи за съвременните условия, тези ценности да бъдат включени в образователния и възпитателен процес в училище. Тези ценности имат нужда от съвременен празничен прочит, който е свързан с живота и бита на днешните българи. Тази нова празничност на изконните добродетели може да започне с училищното им отбелязване.

Християнските празници, които са залегнали в основата на българската, но и европейска празнична култура, носят множество непреходни послания за човешката идентичност, за смисъла на живота, за безусловната ценност на личността, за отношенията между членовете на семейството и по-голямата общност. Лицата и събитията, които българският народ е чествал векове наред – евангелски персонажи, български светци и народни будители – са носители на вечни добродетели, които без съмнение имат и своя „съвременен прочит“. Именно това е задачата, която си поставя авторският екип: чрез подходящо училищно отбелязване на традиционни български празници да преведем на езика на съвременните деца основни християнски добродетели, важни за тяхното изграждане като хармонични личности. Непреходният характер на тези добродетели ги прави неотменим елемент и от съвременната национална идентичност, зародила се и формирана в контекста на европейската християнска цивилизация.

Същевременно проектът протяга ръка и към родителите, към семействата на децата, „посещайки“ ги за отговорността на семейството при формирането и утвърждаването на традиционните български добродетели.

Особено внимание се обръща на семейните добродетели, които изграждат фундамента на семейния живот и задават на децата положителни модели за поведение.

Модерната българска идентичност – що е то?

Днес всички признават, че живеем във време на дълбока криза на идентичностите – личностна, национална, европейска и т.н. Тече усилената дискусия за това кои елементи от историческата традиция – местна, национална или общоевропейска – могат да се възградят в търсената модерна идентичност на съвременните общества; кои са ценностите, които обединяват обществото и които то припознава като свои и фундаментално важни за своето развитие. На този кръстопът в развитието на съвременните общества стоим като общество и ние, българите.

Същевременно в условията на обща криза на идентичността пред българските учители е поставена задачата да подпомагат формирането на българската идентичност на децата, приобщавайки ги към книжовния български език, българската литература, към общия прочит на българската история, култура и традиции.

Най-проблематичен в процеса на формиране на модерната българска идентичност е ценностният компонент – възрожденският идеализъм на поробените българи, изостреното национално чувство на младата българска държава, идеята за международния пролетариат са реални от отминали епохи в новата българска история. Днес младият българин е изправен пред проблема да определи ценностно себе си, като свързан със своята народностна общност и едновременно с това „гражданин на света“, във все по-глобализиращите се и технологични общества.

Тук своя принос във възпитанието на младите хора може да даде и запознаването с традиционните християнски български празници, тяхното ново преживяване и адаптиране към мис-

ленето и живота на съвременните деца. Ние сме убедени, че българската празнична култура, която е християнска по своя характер, не е красив анахронизъм, чието място е единствено в етнографските музеи и читалищата. Тя е възплъщение, своеобразен български „прочит“ на универсалните евангелски ценности, които се съдържат във всеки църковен празник. Празнувайки събитията от земния живот на Христос, Божията майка, християнските светци, мъченици и изповедници на вярата, нашият народ всъщност е възпитавал у себе си евангелския мирозглед и добродетели независимо от езическите примеси в битовата обредност. Именно тези добродетели си заслужава да бъдат развивани и у съвременните деца.

През призмата на традиционните български празници децата ще видят тези добродетели в християнски контекст. В същото време универсалният характер на Евангелието и християнската основа на европейската цивилизация, към която принадлежим, правят тези определени като традиционни български ценности всеобщи, присъщи на всички християнски общества. Фактът, че днес живеем в условията на една постхристиянска култура, в която далеч не всички хора са християни, не променя обстоятелството, че основни съвременни ценности като признаване на абсолютната ценност на отделната личност и произтичащите оттук грижа за благополучието на всеки човек (а не само на общността), братолюбие, взаимопомощ, жертвоготовност, милосърдие, равнопоставеност и др. имат християнски произход.

Във времена на преход, когато миналото бива критично преосмислено, едно от най-големите предизвикателства е обществото да успее да съхрани най-стойностните и устойчиви черти на своята идентичност и на тази основа да обогати своя национален, културен и духовен облик. Ролята на учителите в този процес както в миналото, така и днес е водеща.

Традиционните празници в образованието през XXI век

Процесът на формиране на национална идентичност в днешния глобализиран, но дълбоко фрагментиран свят е едно от важните предизвикателства в образованието. Новата образователна парадигма възприема ученика като личност със своите особености, потребности, ритъм на развитие и т.н.. Учебното съдържание на проекта „Празник в класната стая“ е разработено в този дискурс и в синхрон с изискванията пред образованието през XXI в. Независимо че разглежданата проблематика отправя към традицията на миналото, тя е предназначена за съвременните ученици и техните потребности, съобразена е с времето, в което живеем, и с бъдещето, в което днешните ученици ще бъдат активни млади хора.

Образованието през XXI в. е феномен, непознат в миналото, защото той е повлиян от технологичните промени, бързия достъп до информация, промяната в начините на учене на новото поколение – не само от училище, не само от учителя, не само от учебника. То обвързва образованието с личностната и професионална реализация на младия човек и интегрирането му в съвременния свят. Технологичната революция налага нови приоритети, свързани с развиването на умения и компетентности, заложен в редица световни и европейски документи.

Някои от основните характеристики на образованието на XXI век, които намериха приложение в разработването на проекта „Празник в класната стая“, съответстват и на фундаментални християнски ценности в образованието, които също посочваме, за да покажем приемствеността в педагогическото мислене:

- **Личностно ориентираното образование** възприема всеки ученик като личност със свои потребности и интереси, свой ритъм, възможности и начини на учене. Класът не се „усреднява“, а на учениците се предоставя цялата налична информация, от която те черпят според целите, потребностите и

задачите си. Насърчава се индивидуалното развитие на учениците и те се учат сами да организират работата си и да разпределят времето си.

Този подход е в синхрон с християнското разбиране за ценността на всяка личност. Подобно на добрия пастир, който остава стагата, за да търси изгубената овца, и учителят организира работата си така, че да подкрепя развитието и израстването на всеки един от учениците според личните му потребности и ритъм на учене. Подобен подход към своите ученици прилага и Исус Христос. Той учи своите апостоли, като живее с тях, говори с тях, те присъстват на беседите му. Въпреки тесния си контакт с учителя си много често те не разбират думите и действията му, нито учението му. Но Христос не ги насилва, оставя им време да вникнат в смисъла на казаното от Него, да преосмислят предразсъдъците, в които са възпитани, и да претърпят промяна.

- **Дигитализация на обучението и използване на технологиите** – тенденцията е към постепенно интегриране на технологиите в образователната среда чрез използване на компютри и уеббазирани платформи за учене, предоставяне на учебна литература чрез линкове и т.н. Използване на видеа, дискусии, TED talks и др.

В обучението се използват в по-голяма степен електронните устройства, с които учениците предпочитат да работят и да представят наученото от тях не само във вид на текстове или тестове, а като видео проекти или чрез други медии. По този начин учениците са по-мотивирани, по-интересно им е да работят, учат се да си сътрудничат със съучениците при подготовката на проекти, учат се да работят в екип, да правят избори, да търсят и обработват информация, да намират решения на проблеми и да представят резултатите си в подходящ вид пред аудиторията.

- **Работа в екип и работа по проекти.** През последните 20 години образователните експерти установяват, че ефективността от обучението се повишава, когато учени-

ците си сътрудничат, споделят идеи, работят по общи проекти и заедно с учителя изграждат фундаментите на предметното знание. Работата в екип в училище предполага взаимоведение между ученици и учители, в което всеки участва със своя опит, знания и разбиране и награжда своите компетенции. През XXI век уменията да работиш ефективно с другите, да си сътрудничиш и взаимоведеш с тях се свързва с уменията за критическо мислене и решаване на проблеми, с уменията за комуникация и креативност.

Този принцип кореспондира и с една от основните идеи на християнското образование, което поставя сред главните си цели способността на учениците да изграждат общност, да се подкрепят и да гледат на своите съученици като на близки приятели. Затова съвместната работа на учениците се поставя на основата на сътрудничеството, а не на конкуренцията помежду им.

- **Свързване на ученето с практиката.** Приоритет е практическата насоченост на учебното съдържание. Учениците се учат да се справят с проблеми, а не да възпроизвеждат знания без практическа приложимост. Образованието следва да се насочва към придобиване на житейски умения, които подпомагат личностната реализация на младите хора, интегрирането им в обществото.

Това е особено важно при преподаването на знания с ценностен характер, които, ако не засягат по никакъв начин личността на човека, неговата житейска философия, се обезсмислят. Знанията за християнските ценности са насочени към подкрепа на личностното изграждане на ученика, ориентация в житейски ситуации, вземане на ценностни решения, следване на положителни поведенчески модели и постигане на емоционална интелигентност.

- **Познаването на основните човешки права и как функционира съвременната демокрация.** Тези знания са свързани с уменията да бъдеш активен и отговорен гражданин. Ценностно ориентираното образование

учи младия човек сам да поставя своите вътрешни граници, за да не вреди на другия, да не ограничава неговата свобода, да не подценява неговата абсолютна ценност.

Отговорната гражданска позиция е в синхрон с една от основните християнски ценности – за уважението и защитата на човешката личност, на която се гледа като на венец на творението и образ на Твореца. Цялостният християнски мироглед хармонизира личностното развитие, като вмениява на човека не само права, но и задължения: спрямо ближния, околните, цялото общество, а за вярващия човек – и към Бога.

- **Предприемането на действия за решаването на проблеми в обществото** – което означава да се включваш в чужди инициативи или самият ти да си част от организирането им. Този елемент е от съществено значение, след като именно в него се наблюдава най-силно на възпитаването и изграждането на лична отговорност за случващото се в света около нас и на желанието с действията си да променяме света. Това умение е в основата на доброволческите инициативи, милосърдни дейности в защита на по-слабия и нуждаещ се.
- **Развиване на чувствителност към справедливостта**, защитата на по-слабия, отзивчивост към хората в нужда. Тези добродетели са християнски в своята същност и в същото време имат водеща роля в гражданското общество.

Насърчаването на гражданската активност на учениците е социална проекция на християнския призив за преобразяване на целия свят в духа на Божията любов. „Да бъде Твоята воля, както на небето, така и на земята.“

- **Екологичното образование** заема важно място при изграждането на съвременното поколение. Образованието в XXI в. е насочено към създаването на умения за живот в синхрон с природата и нейното разумно използване.

Християнският мироглед вижда света като

Божие творение, замислено и осъществено с мъдрост и в хармония. Цялото творение е дар от Бога за хората, то съществува, за да може човекът да се осъществи и да познае Бога.

- **Учителят постоянно повишава квалификацията си.** Образованието в XXI век поставя все по-високи изисквания пред учителя – да повишава своята компетентност не само в сферата на учебното съдържание, но и в областта на новите технологии, новите педагогически техники, да търси и намира сътрудничество със своите ученици. Учителят на XXI век е призван да бъде иновативен, търсец и активен.
- **Критичното мислене** е умениято да анализираш, синтезираш, оценяваш и прилагаш информация, събрана при наблюдение, опит, размишление, с цел решаване на проблеми. Критичното мислене включва задаването на въпроси от учениците, анализ на информация с цел формулирането на аргументи и правенето на логични изводи и заключения.
- **Интегративният подход**, като елемент от обучението през XXI в., не се състои само в междупредметните връзки, но и в проблемно ориентираната познавателна дейност, преход от теория към практика и др. Това означава, че интегративният подход засяга не само учебното съдържание,

но и методологията на преподаване. Разработените в сборника „Празник в класната стая“ уроци осъществяват връзка между основните предмети, изучавани в началния етап – БЕЛ, Човекът и обществото, изобразително изкуство.

Цели на проекта

- Повишаване на компетентността на началните учители при преподаване на теми от учебната програма, свързани с християнските празници и обичаи.
- Запознаване на учениците със съдържанието на християнските празници и произхода на народните обичаи, свързани с тях.
- Възпитаване на учениците в духа на традициите за християнската култура ценности. Усвояване на положителните поведенчески модели за живот в общност. Подкрепа за формирането на личностна, национална, културна и духовна идентичност. Повишаване на общата култура на учениците.
- Създаване на модел за интегриране на основните християнски празници в училищния празничен календар и организиране на подходящи начини за тяхното отбелязване.

Празниците, включени в проекта, и християнските добродетели, изведени от тяхното евангелско съдържание:

	Дата	Празник	Училищно честване	Християнски добродетели
1	1.11.	Ден на народните будители	„Изложба с две лица“: училището на миналото и на бъдещето	Любов към знанието
2	21.11.	Въведение Богородично	Ден на семейството – представяне на правилата на задружното семейство	Любов към семейството
3	24.12.	Бъдни вечер	Пиеса за „Рождество Христово“ пред училищната общност	Скромност
4	20.01.	Свети патриарх Евтимий	Изложба „Свети Евтимий – патриархът герой“	Смелост
5	25.03.	Благовещение	Среща-разговор с майки на ученици на тема „Мисията на майката днес“	Любов към майката
6	подвижен празник	Възкресение Христово	Създаване на радостно великденско гърво	Умението да се радваш
7	11.05.	Свети Кирил и Методий <i>Открит урок</i>	Заклучителен урок – <i>Празници и добродетели</i> – с участието на родители и местната българска общност	Желание да споделиш с другите най-ценните блага. Щедрост

Методика

Учебното съдържание на уроците е изградено на основата на интерактивността и взаимодействието между учители и ученици в разработването на знанието. Учениците не са обект на образователния процес, а активни участници в него. Активността на учениците се задава от задачите, които се формулират и конструират според целите на урока. Планирането на уроците става на основата на формулирането на една или повече учебни задачи, свързани помежду си в система, чието решаване води до определени и планирани от учителя изводи за учениците. Така чрез задачите знанието не просто се преподава, а се разработва съвместно от учителя и учениците. В общия случай учебнопознавателните задачи са толкова и такива, колкото и каквито са стъпките в образователния алгоритъм на урока: мотивиращи задачи, ориентиращи и упражнителни.

Учебната задача осигурява използване на опита на учениците, от една страна, и стимулира изследователя в тях, от друга.

Учебното съдържание и задачите са разработени така, че поощряват креативността на учениците, стимулират ги да търсят нови решения, а не да повтарят заучени факти. Важно място в образователния процес заема работата в малки групи, което създава у учениците умения за работа в екип – изслушване и съобразяване с мнението на другите, сътрудничество, презентационни и комуникативни умения и др.

Акцентът в образователния процес се поставя върху уменията и нагласите, без да се пренебрегват новите знания. Педагогическите усилия са насочени към осмисляне на фактологията в контекста на ежедневието на учениците и развиване на социални умения, активна гражданска позиция, мотивация за продължаващо образование.

Важно място в разработката на уроците заемат междупредметните връзки, които обвързват учебното съдържание по различни

дисциплини в едно цяло, представяйки на учениците една обща, нефрагментирана картина на света, в която знанията, уменията, нагласите и опитът помагат на човек да намира необходимите му решения.

Образователните картички

Образователните картички за учениците следват хода на урока и съдържат упражнителни задачи. Всяка карта е замислена така, че да се превърне в завършен видим продукт от дейността на ученика през учебния час.

Текуща оценка на проекта

В края на всяко занятие учителят попълва карта за оценка. Тя обобщава работата по урока на ниво учебно съдържание, методика, възприемане от учениците.

Картата за текущо оценяване може да се попълни онлайн – тук, или да се изтегли, попълни и изпрати по мейла.

Карта за текущо оценяване:

1. Наименование на урока:
2. Срегнахте ли трудности при подготовката за урока? **Да/Не**
3. Срегнахте ли трудности при преподаването на урока? **Да/Не**
4. Постигна ли урокът поставените цели? **Да/Не**
5. Достъпност на учебното съдържание за учениците **(от 1 до 5)**
6. Активност на учениците по време на урока **(от 1 до 5)**
7. Емоционалност на учениците по време на урока **(от 1 до 5)**
8. Справиха ли се учениците със задачите в образователната картичка? **Да/Не**
9. Какви допълнителни материали и идеи включихте в урока?

СВЕТЛИНАТА НА ДОБРОДЕТЕЛИТЕ

Цел

Да мотивира учениците за участие в проекта „Празник в класната стая“. Да научат значението на думата *добродетел*. Учениците разбират, че добродетелта е практическото приложение на християнските ценности в живота. Да осмислят празниците като радостно честване на добрите дела и резултатите от тях.

Добродетели

В този първи урок учениците се запознават с думата *добродетел* и нейното значение. Подчертава се, че тя не е само знание за определени морални ценности, за доброто и добрината, но и тяхното практическо приложение в ежедневните действия (деятелността) на човека.

Междупредметни връзки

БЕЛ, музика, изобразително изкуство, технологии и предприемачество.

Образователна картичка

Този урок няма отделна образователна картичка. Задачите към урока са на вътрешната страница на папката на ученика. При всяко занимание учениците попълват елементи от нея. На тази страница е представена схемата на целия проект и ще дава на учениците нагледна представа за общата картина и къде се намират при всеки урок.

Хог на урока:

I. Мотивация

Скъпи деца, днес с вас започваме участие в един нов училищен проект, който се прави за първи път. В този проект вие имате много важна роля – вие ще сте пилотите изпитатели на това начинание. Знаете, че когато конструкторите и инженерите направят нов самолет, имат нужда от пилоти изпитатели,

това са най-добрите и опитни летци, които проверяват дали самолетът е добре направен, надежден, по-добър от предишните. Така и вие сега сте първите ученици, които ще участват в този проект и ще покажат доколко той е полезен и интересен. В проекта ще се занимаваме не само с учене на нови неща, но ще правим и нещо по-интересно – ще работим за това знанията да ни помогнат да станем по-добри хора, да се отнасяме по-добре към другите. Ако ние се променим и станем по-добри, то тогава ще можем да променим и тези около нас – в училище, сред приятелите ни.

II. Ориентация

Първата задача, която предстои да решим в този час, е:

Задача: Как знанията могат да ни правят по-добри хора?

За да можем за решим задачата, ще трябва да направим малко проучване – ще изследваме една нова дума – думата *добродетел*.

Въпрос: Чували ли сте думата *добродетел*?

Отворете папките си и на корицата ще видите как се изписва тази дума – тя е госта дълга.

Вашата първа задача е да се опитате да откриете значението на думата, като я разделите на части и оттам се досетите какво е нейното значение.

Задача: Открийте значението на думата *добродетел*, като я разделите на части.

За ваше улеснение в края на страницата имате и речник, който дава обяснение на някои по-стари думи в българския език, които са вързани в тази дума.

Ще работите по групи.

Всяка група трябва да избере говорител, който да представи общото решение.

Време за работа 5–6 мин.

Учениците представят резултатите на групата пред другите в класа. Записват общо определение с помощта на учителя.

Добродетел – да правим добро.

Добродетелите ни помагат

- в училище
- в игрите с приятели
- в отношенията с възрастните.

Когато извършваме добри дела, ние добродетелстваме.

Нека сега да запишем в работните листове какво означава добродетел – да правим добро.

Въпрос: Дайте примери какви добри дела може да извърши едно дете?

Въпрос: Разбрахме какво са добродетелите. Но къде се намират добродетелите? Откъде да ги вземем, за да ги използваме и да станем по-добри?

Ние всички притежаваме добродетели, те са вложени в душата на всеки човек. Но той трябва да знае, че те са там. Ако човек знае кои са добродетелите, той ще ги открие в себе си и ще започне да ги използва, за да стане по-добър. Така е и в училище. Ако знаем буквите – ще можем да пишем, ако знаем как се умножава – ще можем да решаваме задачи.

Но първоначално добродетелите в нашата душа са малки като семенца. Ако знаем за тях, ако ги познаваме и се грижим за тях, поливаме ги, те ще растат и ще стават по-големи. Колкото са по-големи добродетелите, толкова по-големи добри дела ще прави човек и ще помага на повече хора.

А изучаването на добродетелите започва с нещо малко – да забелязваме хората около себе си и да им помагаме, колкото можем.

Ето и един пример:

Митко всеки ден пътува с автобус до училище. През това време слуша музика, мисли си за различни неща, не забелязва кой груг пъту-

ва наоколо. Един ден момчето пътувало в автобуса заедно с баща си. Сегели един до друг и баща му казал да отстъпят място на една възрастна жена, която Митко дори не забелязал. Баща му обяснил, че краката я болят, че е възрастна и не може да стои права. Момчето се учудило как така не е забелязало прегърбената жена. Следващия път, като пътувал в автобуса, Митко вече внимавал кой се вози заедно с него и отстъпвал мястото си на по-възрастните и по-слабите.

Проектът, който започваме, ще ни помогне да научим кои са добродетелите, да ги открием в себе си, да ги развиваме. През тази година ще изучаваме седем добродетели, които ще ни помогнат да станем по-добри.

Въпрос: Хората обичат ли тези, които вършат добри дела?

Да, така е. Хората обичат и насърчават добрите дела.

Въпрос: Но как да не забравяме добрите хора и добрите дела? Как да си напомним за тях?

За да не забравим добрите дела и добрите хора, ние ги честваме със специални празници. Защото доброто дело е радост и е добре да се споделя с другите.

Така много важни събития, както и хората, които са вършили големи добри дела, се честват, има празници, посветени на тях.

Въпрос: Как добродетелите стават на празници?

През тази година ние с вас ще учим и за добрите дела на Иисус Христос, св. Богородица, светците и будителите и празниците, които честваме в тяхна памет и които са пример за нас. Ще видим как добродетелите стават празници и ние ще участваме в тях.

Честването на тези празници и споделянето на тези добродетели ни правят българи.

Във вашите папки ще вписвате всеки път по една добродетел, която ще изучаваме, и празника, с който я свързваме.

В края на учебната година ние ще познаваме седем християнски добродетели, те ще ни помогнат да станем по-добри с другите хора, по-добре да разбираме света около нас.

На всеки урок ще се запознаваме с една добродетел, която вие ще записвате тук, в папката.

Преди това ще трябва да решите още една загадка в папките. Добродетелите ще бъдат вписани в някаква фигура. Решете задачата и ще откриете каква е.

Въпрос: Каква фигура получихте? Слънце.

Според християнската традиция слънцето символизира Иисус Христос. Той самият е казал: *Аз съм светлината на света*. Тези добродетели, които ние ще учим, са дадени на всеки човек от него. Ако познаваме тези добродетели и ги прилагаме в живота си, ще живеем в светлина и ще се чувстваме щастливи. Затова и ние всеки час, когато ги изучаваме, ще пускаме по един лъч светлина. В края на учебната година ще имаме едно слънце със седем лъча със светлината на добродетелите.

III. Упражнение

А сега ще решим една последна задача. Това са сричките на изречението *Светлината на добродетелите*. Вашата задача е да ги подредите правилно.

Учителят предварително подготвя картоните със сричките. Може полученият надпис да остане на определено място в класната стая и след всяко занимание по проекта да се добавя новата добродетел, която учениците ще научават.

А сега едно предизвикателство за вас, които вече сте големи ученици и можете да участвате в конкурси. По желание можете да участвате

вие в конкурс на тема:

Какви добри дела може да извърши едно дете?

Можете да напишете съчинение (максимално 1 стр.), стихотворение, да направите рисунка А4 или клипче (до 5 мин.).

Това е конкурсът на проекта. В него могат да участват учениците, включени в проекта „Празник в класната стая“.

Творбите да се изпращат на електронен адрес: obrazovanie@dveribg.net до 25 март.

Учениците ще получат наградите и грамотите на заключителното тържество на 11 май.

Награди – 4 първи места в четири категории и грамота за участие.

ПЪРВИЯТ УЧИТЕЛ

Цел

Учениците да осмислят идеята за будителството чрез примера на Неофит Рилски като народен будител и неговата педагогическа дейност. Да се запознаят с добродетелта любов към знанието и да я свързват с дейността на народните будители.

Сведения за учителя

Темата за будителството се разглежда в следните три ключови направления:

1. Будителите са хора, които виждат проблем в обществото, намират решение, осъществяват идеите си за решение на проблема.
2. Будителството – да събудиш и другите за идеите си и да ги привлечеш в осъществяването им в името на цялата общност. Виждат ползите за общността в бъдеще.
3. Учителите също са будители, защото оказват влияние на бъдещето чрез учениците си и това, на което ги учат.

Добродетелите

В този урок се извежда добродетелта любов към знанието.

Тази християнска добродетел е в основата на човешкия стремеж към безкрайно усъвършенстване, към който Христос призовава хората (Мат. 5:48). Иисус Христос избира за свои ученици не най-образованите и знаещи хора сред евреите, а тези с чисти сърца, които са готови да му се доверят и да се учат, които са готови да приемат ново знание, без да робуват на предразсъдъци. Затова любовта и стремежът към знания е християнска добродетел, чрез която човек приема със смирение своята ограниченост и полага усилия да се учи, да се променя, да се усъвършенства.

Междупредметни връзки

Човекът и обществото, гражданско образование, БЕЛ, технологии и предприемачество.

Образователна картичка

Тази образователна картичка е разделена на две части. Едната част – *Моята първа будителска книжка*, следва хода на урока и има упражнителна функция. Другата част на картата – *Училището на Неофит Рилски – училището на бъдещето*, насърчава креативното мислене при децата. В нея учениците по аналогия с училището на Неофит Рилски представят своето виждане за училището на бъдещето. Те могат да направят този малък проект в рамките на учебно занятие или като самостоятелна подготовка.

Училищен празник

Организиране на „Изложба с две лица“, представяща първото българско светско училище на Неофит Рилски и училището на бъдещето, каквото го виждат съвременните ученици.

Попълнените картички за училището на бъдещето могат да се използват за организиране на изложба в класа. Проектът може да се разшири на училищно ниво, като се организира „Изложба с две лица“ на картичките от различни класове. Така учениците от цялото училище ще се запознаят в исторически план с първото българско светско училище, както и с вижданията на своите съученици за школото на бъдещето.

Допълнителни материали

Към урока е приложена и пиеса за делото на Неофит Рилски и текст за викторина.

Ход на урока

I. Мотивация

Днес с вас продължаваме нашата работа по новия изследователски проект, който започнахме наскоро. Казахме, че в него ще изучаваме, изследваме и откриваме нови неща. Понякога можем да откриваме нови неща на неочаквани места, места, които са ни напълно познати. Като училището например.

Ето, да започнем с този въпрос:

Защо ходим на училище?

Да, в училище учим нови неща, учим се как да се отнасяме един към друг, как да общуваме правилно.

Затова, като се учим, ставаме по-умни, по-знаещи, по-добри.

А колкото повече знания имаме, повече проблеми и трудности можем да решаваме.

Този стремеж да се учим, да ставаме по-знаещи, по-можещи, се нарича любознателност, любов към знанието. То е добродетел.

Помнете, че говорихме за добродетелите. Те първоначално са малки като семенца, а после, като се грижим за тях, те порастват. Така и любовта към знанието е съвсем малка, когато идваме за първи път в училище, в 1-ви клас, а после все повече се разраства.

А когато нашата любознателност, любовта към знанието, се разраства, ние учим повече, ставаме по-умни, можем да правим повече добри дела.

В българската история има хора, които са развили у себе си тази добродетел и са постигнали големи и важни добри дела. Те са наричат народни будители.

В днешния урок заедно с вас ще изследваме какви дела е извършил един такъв будител – Неофит Рилски, първият български учител, който имал тази добродетел и делата му са оказали влияние върху целия български народ.

Задачата на общата ни работа днес е да открием и изследваме какво правят будителите.

Днес ще разберем с какво се занимават будителите и можем ли и ние да станем будители. Ще си направим и будителска книжка – едно ръководство за будители.

II. Ориентация

Будителите са хора, които не мислят само за

себе си, а и за хората около тях, за народа си.

Днес с вас ще говорим за един такъв човек, будител – Неофит Рилски. За да бъде някой истински будител, трябва той самият да е буден. Да си буден означава да виждаш ясно какво става около теб, да забелязваш проблемите и да намираш решения за тях.

Неофит Рилски бил такъв буден човек. Той живял по време на турското владичество в България. Бил е монах в Рилския манастир, затова и към името му – Неофит, е прибавено Рилски, т.е. монах от Рилския манастир.

Въпрос: Досещате ли се за някой български светец, който също се нарича Рилски?

Монасите били възпитани в любов към знанието и добродетелите. Те считали книгите за нещо много скъпоценно. Затова се посветили на мисията да учат другите да четат и пишат, да заобичат книгите, които дават знания. Защото знанието дава свобода.

Неофит Рилски забелязал един голям проблем за българите, свързан с учението.

1. Какъв проблем забелязал Неофит Рилски?

Българските деца нямали училище, нито класни стаи, нито учебници, нито учители.

Можете ли да си представите какво е било?

Децата, които искали да се научат да четат, се събирали в малки стаички към църквата и там ги учили да четат. Те не знаели нищо за света извън своето село или град, не знаели нищо за другите страни, не знаели, че има континенти с други хора и други животни, не знаели за планетите и звездите, не знаели какво се е случило в миналото, че е имало древни цивилизации и градове...

Неофит Рилски не искал българските деца да са неграмотни и невежи, а знаещи. Затова той съставил план какво да прави.

Ще видим неговия план на действие в будителската книжка. Отворете я и разрежете картичката на две. Сега сгънете листа с будителската книжка на две, за да заприлича на книжка, и започваме да пишем – ставаме писатели, автори на книга.

Виждате плана за действие на Неофит Рилски. През какви стъпки е минал този будител, за да достигне целта си.

Първо – той забелязал един сериозен проблем, който имали българите. Какъв беше той?

Хајде сега да го запишем в книжката.

2. Може ли човек да се справи сам с такава трудна задача?

Не! Затова Неофит Рилски имал нужда от помощници, които също са будни като него и са будители. Те са негови съмишленици.

Въпрос: Какво означава гумата съмишленици? Такива хора, които мислят като него, които виждат проблемите и са готови да му помогнат.

Съмишленик на Неофит Рилски станал г-р Петър Берон. Знаете ли кой е той? Той също видял, че българските деца нямат училище и учебници, и затова написал първия български буквар за малките български ученици. Друг важен помощник на Неофит Рилски бил Васил Априлов, който построил сградата на първото българско училище.

Да видим сега какво ще напишем в нашата будителска книжка – кой може да помогне на будителя в неговото дело?

3. Какво направил Неофит Рилски, за да реши проблема?

Създал първото българско училище в Габрово. Измислил как да изглежда класната стая. Можем да видим как е изглеждала във вашите картички. Тъй като тогава хартията била много скъпа, учениците от първи клас нямали тетрадки, а пишели върху пясък, за да могат

лесно да изтриват грешките си. Затова първите чинове в класната стая били направени като сангъчета с пясък. Тогава в първи клас ходели не само малките деца – на 7 или 8 години, но и големи ученици, които обаче не знаели да четат и пишат.

Всяко училище, както знаете, има правила. Затова Неофит Рилски **написал първите правила за българското училище.** Можем да видим някои от тях в другата част на картичката.

Нека да ги прочетем, за да видим дали приличат на правилата на нашето училище.

Въпрос: Приличат ли на правилата в нашето училище? Има ли нещо, по което се различават?

Неофит Рилски написал и правилата, изискванията към учителя. Нека да ги прочетем и да видим дали те важат и днес.

Неофит Рилски искал в неговото училище децата да учат не само науки, но и да добиват добродетели, за да бъдат не само добре образовани, но и добри хора.

Въпрос: Какво е добродетел?

Добро-детел (действие) – да правиш добро, да си добър към другите.

Въпрос: Вижте отново правилата на училището на Неофит Рилски. Какви добродетели изисква той от учениците?

Въпрос: Какво друго е необходимо за едно училище и за обучението на децата? Какво използваме ние днес в училище?

Да, учениците се нуждаели и от учебници. Затова Неофит Рилски написал много учебници. Той дори написал учебници по музика и композирал свои музикални произведения.

Направил първия географски глобус за своите ученици, който се съхранява в църковно-историческия музей на Рилския манастир.

И накрая най-важното – Неофит Рилски станал първият учител в създаденото от него училище. На първата страница на вашите будителски книжки можете да видите неговия портрет като учител, нарисуван от друг български будител – Захари Зограф.

Виждате, че Неофит Рилски е нарисуван с неговите оръжия на учител и будител. Кои са те?

Книги, учебници, глобус, перо за писане, пергел.

4. Промяната

След първото школо в Габрово, организирано от Неофит Рилски, били създадени още стотици модерни училища. Към образованието били приобщени и момичетата. За тях били отворени девически училища.

5. Учител на будители

Неофит Рилски бил добър будител, защото учениците му продължили неговото дело. Те станали учители, журналисти, писатели, художници, юристи и т.н., и продължили да учат и просвещават малки и големи.

Учениците му се гордеели, че той е бил техен учител.

Неофит Рилски бил първият учител в българското училище и всички учители до днес са негови продължители. Затова можем да кажем,

че учителите са будители и учениците могат да станат будители, когато пораснат – всеки в своята професия.

И вие можете да бъдете будители, да бъдете будни, да търсите и откривате решения на проблеми, които да помогнат на всички. Като начало можете да се упражните в това, като довършите вашите будителски книжки.

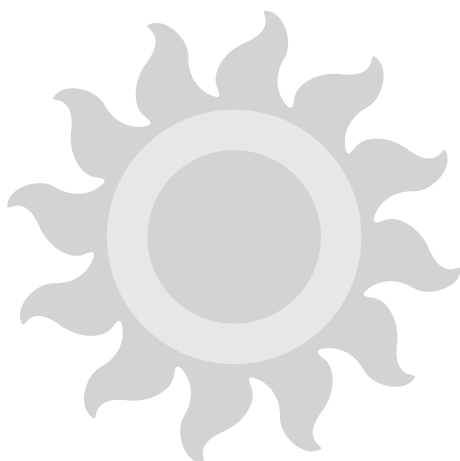
III. Упражнение

Задача: Как да стана будител?

Учениците попълват втората част на работната карта.

Както казахме в началото, първият български учител притежавал много добродетели, сред които и тази – **любов към знанието**, желанието да научаваш нови неща. Той я предал и на своите ученици, за да заобичат и те знанието и книгите. Тези, които знаят и искат да учат, стават будни хора, виждат проблемите и намират начин да ги решават. Така те помагат не само на себе си, но и на другите хора да живеят по-добре.

Затова днес ще запишем първата добродетел в нашите работни листове – **любов към знанието**. Тя е в основата на добрите дела. Празникът, който е свързан с тази добродетел в българския училищен календар, е Денят на народните будители. Той се чества на 1 ноември.

ДЕНЯТ НА СЕМЕЙСТВОТО

Цел

Учениците да се запознаят с произхода на празника Въведение Богородично, който се чества у нас като Ден на християнското семейство и православната младеж. Научават, че семейството е общността, в която добродетелите се развиват и дават първите си плодове. Научават основни семейни добродетели.

Добродетели

В този урок се извежда добродетелта любов към семейството.

Урокът извежда семейството като основно място, където децата откриват в себе си добродетелите и ги развиват под грижите на своите родители. Представя се поведенческият модел на християнското семейство, който се състои от баща и майка, които съвместно израстват в добродетелите и подкрепят и своите деца в това. Извежда се идеята, че проблемите в семейството се преодоляват с помощта на добродетелите любов, търпение, трудолюбие, вяра и т.н. Именно те правят едно семейство сплотено и способно да дава сила на членовете си да се развиват и израстват духовно.

Междупредметни връзки

Български език и литература, изобразително изкуство, Човекът и обществото.

Образователна картичка

Съдържанието на картичката следва хода на урока. В нея е включен кратък разказ за празника Въведение Богородично.

Първата задача изисква от учениците да открият пет основни семейни добродетели.

Втората задача е учениците да надпишат картичката за своите семейства.

Третата задача е да оформят картичката докрай, като я оцветят и сглобят стълбата, по която малката Мария да се изкачи до входа на храма.

Училищен празник

Организиране на изложба-презентация „Правилата на загружното семейство“. Учениците заедно със своите родители вкъщи подготвят и записват „Правилата на загружното семейство“ (до 3 бр.). След това в класа се прави обща изложба на правилата, донесени от учениците. Може да се направи дискусия в класа и да се обобщят правилата, които правят едно семейство загружно. Може да се поканят и родителите на изложбата, ако тя се направи на училищно ниво.

Ход на урока

I. Мотивация

Вие вече сте големи ученици, но сигурно си спомняте първия ви учебен ден в първи клас. Сигурно си спомняте колко бяхте развълнувани и дори малко уплашени...

Въпрос:

Спомняте ли си кой беше с вас тогава, кой ви доведе в училище и ви даваше кураж?

Да, разбира се, вашите родители, бабите и дядовците, хората от вашето семейство.

В такива важни моменти хората от семейството се подкрепят, защото се обичат, а любовта дава сила. Сигурно сте забелязали, че когато сте с вашите родители, близки, се чувствате по-сигурни, по-смели. Това е, защото усещате тяхната любов, която ви дава тези сили.

II. Ориентация

Днес с вас ще се запознаем с един празник, който е посветен на семейството – Деня на семейството и силата, която то ни дава.

Този празник разказва за едно събитие – как св. Дева Мария отишла за първи път на училище. Тя също била заведена там от своите родители и роднини. Те отишли с нея до училището, защото я обичали и искали да я подкрепят в този важен ден.

Във вашите картички за празника можем да прочетем какво се е случило тогава.

Въпрос: Защо родителите на Мария били с нея в този ден?

Извод: Най-важните неща семейството върши заедно. Както и на иконата е изобразено – малката Мария била придружавана от своите родители, роднини и близки. Така те изразяват грижата, любовта и подкрепата си.

Освен в училище ние научаваме много важни уроци и в семейството, където родителите възпитават децата.

Въпрос: Какво учим в семейството?

Освен всички тези неща в семейството се учим и на добродетели.

Децата растат в семейства, където се учат на много неща и с помощта на родителите си откриват семената на добродетелите и започват да ги развиват.

Помните ли какво са добро-детели? Да правим добро. В семейството се учим да бъдем добри към членовете на семейството, към другите хора, към животните, към природата.

Първите добродетели, които децата научават, са *семейните добродетели*. Те се наричат така, защото за първи път ги научаваме от живота си в семейството, върху тях се изгражда животът на семейството – ако всички членове на семейството правят добро, семейството ще бъде здраво, сплотено и щастливо.

Днес с вас ще се запознаем с пет семейни добродетели, които правят семейството сплотено и щастливо. За да разберете кои са, ще трябва да решите пет загадки, които са във вашите работни листове.

Задача: Върху стъпалата на храма са записани пет семейни добродетели, които правят семейството сплотено и щастливо. Можете да откриете кои са тези добродетели, като отговорите на въпросите:

1. Когато мама ме целува, това е (първата буква на стълбата е Л (любов)).
2. Мама и татко полагат за мен ежедневна Г..... (грижа).
3. Когато помагам у дома, подреждам стаята си, това е Т..... (трудолюбие).
4. Когато се вслушвам в съветите на възрастните, това е П..... (послушание).
5. Когато с моето семейство отиваме в храма, това е В..... (вяра).

Коя е първата добродетел, която е в началото на стълбата? Любовта.

Тя е в основата на сплотеността на семейството и помага да се преодоляват всякакви трудности.

Затова ще запишем добродетелта *любов към семейството* в Слънцето на добродетелите в нашите папки, както и деня, когато я честваме – 21 ноември.

Любовта е и училищна добродетел. Ако ние в училище се обичаме, ще се подкрепяме и ще можем да решаваме проблемите и конфликтите.

III. Упражнение

На празници хората си подаряват картички с пожелания. Затова и вие днес можете да направите картичка за вашите семейства, с която да ги поздравите за Деня на семейството и да им разкажете за целта на този празник – да напомня на хората, че семейството е важно, то ни дава сили, подкрепа и любов.

За домашно:

Когато занесете картичките вкъщи, за да поздравите родителите си с Деня на семейството, поговорете с тях и подгответе заедно следната задача: помислете, обсъдете и запишете „Три правила на задружното семейство“. Всеки от вас ще донесе предложенията на своето семейство и ще направим една обща изложба. Ще видим кои правила са общи в семействата и кои са различни.

БЪДНИ ВЕЧЕР

Цел

Учениците да се запознаят с евангелския произход на празника Рождество Христово. Да осмислят значението на събитието на Христовото Рождество чрез българския обичай за внасяне на бъдник в къщата, който символизира приемането на Христос в домовете и сърцата на хората. Вниманието на учениците се насочва към скромността на Богочовека, който идва в света незабележимо, ненапращливо за хората. Той уважава докрай тяхната свободна воля и ще влезе в дома и живота им само ако те пожелаят да го приемат.

Добродетели

Урокът разглежда добродетелта скромност, която се извежда от личността на Христос, но се разглежда и в контекста на ежедневието на учениците. Обръща се внимание върху характерни за възрастта им поведенчески модели и се посочва положителният пример.

Образователна картичка

Тя съдържа разказа за Рождество Христово, упражнителна задача и задача за изработване на украса за коледна елха.

Училищен празник

Подготовка и представяне на училищна пиеса (театър на сенките) „Святата нощ“. Текстът на пиесата е публикуван в свитъка за учителя.

Ход на урока

I. Мотивация

Днес ще започнем нашия урок с една гатанка, една загадка. Преди Рождество Христово в нашия дом идва един гост – не носи нищо за подарък, няма празнична премяна, но ние го приемаме. Поставаме го на централно място в дома ни, украсяваме го, слагаме около него подаръци. Сетихте ли се за какво разказвам...?

II. Ориентация

Преди време нашите прапрабаби и дяговци не украсявали елха вкъщи. Но на Бъдни вечер всички се събирали около огнището, което било центърът на дома в най-голямата стая. Бащата или дягото внасял от двора голямо парче дърво – наричали го „бъдник“ – „дървото на Бъдни вечер“. Било увито в бял плат като новородено бебе. То напомняло за бебето Христос, което се родило през тази нощ. Така българите в миналото показвали своето желание Христос да влезе и в техния дом, да го приемат и да му окажат гостоприемство.

Днес ние вече нямаме огнище вкъщи, нито бъдник. Вместо това обаче украсяваме коледно дървче – елха или борче, което да ни напомня, че Божият Син е слязъл от небето при нас, хората, родил се е именно в тази Рождественска нощ. А хората са готови да го приемат в дома си.

Тогава, когато това се случило, преди две хиляди години, повечето хора дори не разбрали за това, така тихо и скромно Христос дошъл в нашия свят. Дори майка му Мария нямало къде да се подслони, за да роди бебето си. Много хора отказали да я приемат в къщата си.

Какво точно се е случило в нощта на Рождество Христово, ще прочетем в текста от картичката.

Въпрос: Кои са участниците в тази рождественска история?

Нека да ги отбележим на определените места в картичката.

Въпрос: Какво четем в разказа – къде се е родил Иисус Христос?

Виждаме, че Христос не избрал да се роди в дворец или богата къща. Предпочел да гоиде на земята тихо и скромно. Но бил обграден от искрената любов на майка си, пастирите, ангелите и т.н.

Така и ние следва да честваме този празник.

Най-важното в него е радостта от раждането на Христос, която събира семейството заедно около празничната трапеза, приготвените с любов подаръци, които не е задължително да бъдат скъпи, но са от скъпи хора.

Днес в нашия урок няколко пъти се появи гумата скромност. Скромността е добродетел.

Въпрос: Има ли тя място в училище? Как ни помага скромността в училище?

Задача:

Как скромността привлича приятели?

Въпрос: Ако някой се хвали със скъп предмет – телефон или грехи, това харесва ли ви?

Какви чувства предизвиква това у вас? Искате ли ваш приятел да прави така?

Ако някой се хвали със скъп телефон, грехи или нещо друго, това не се харесва на другите деца. Вместо да придобие нови приятели, той по-скоро ще срещне неодобрението на съучениците си. Никой не обича самохвалковците – затова те нямат много приятели.

А сега си спомнете за елхата, за която започнахме да говорим в началото на урока – тя идва в дома ни скромно, без украса, но ние я украсяваме с коледните играчки, пеем около нея песни, слагаме на върха ѝ бляскава звезда.

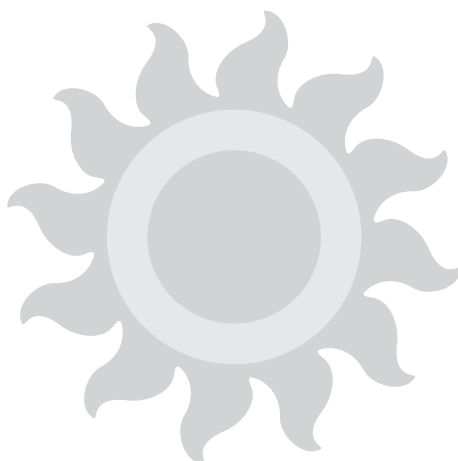
Ние също трябва да сме скромни, да помагаме на съучениците си, да не се правим на по-важни от тях, да не ги наскърбяваме и ще се украсим с много приятелства.

Сега ще напишем днешната добродетел – *скромността* – в Слънцето на добродетелите в нашите папки и празника, с който я свързахме – Рождество Христово.

Ние днес ще направим една скромна украса за нашата елха – една коледна украса, която не е много блестяща, но е много важна – на нея са изобразени главните участници в събитието на Рождество Христово – Иисус Христос, неговата майка... кой друг?

III. Упражнение

Сглобяване на коледната играчка.

ДАРОВЕТЕ НА СВ. ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ

Цел

Учениците да се запознаят с личността на св. патриарх Евтимий – като духовник, книжовник, пастир на народа. Да осмислят силата не само като физическо надмощие, но и като духовна категория, като проява на човешката личност в сътрудничество с Божията благодат. Да научат за възможността човек да надмogne ограниченията на своята природа и да получи допълнителна сила от връзката си с Бога и служението на правдата.

Сведения за учителя

Урокът е разработен така, че учениците да се запознаят по-детайлно с многоплодното и разностранно дело на св. патриарх Евтимий, което го прави пример за съвременните българи. Да видят героичното в личността на един светец и по какъв начин той се проявява в екстремни условия.

В урока се поставя (без да се акцентира) темата за бежанците, като се напомня, че в хода на историята си българите са били принудени да напускат родните си места и да водят живот на бежанци. По този начин учениците ще имат още една гледна точка към съвременния проблем с бежанците в света и отношението към тях.

Добродетели

Основната добродетел в урока е смелостта и една от важните ѝ прояви – да се погрижиш за хората, които имат нужда от подкрепа. Да проявиш отговорност към близките си, към общността, в която живееш, и да си готов да помогнеш дори когато това изисква да пожертваш нещо от себе си – време, усилия, дори живота си.

Смелостта е християнска добродетел, характерна не само за воините, но и за всеки човек, и тя определя поведението му както в ежедневието, така и в екстремни моменти. В християнски контекст смелостта намира

своето основание не само в личните качества на човека, но във връзката му с Бога и доверието в Неговата помощ.

Междупредметни връзки

Български език и литература, Човекът и обществото, изобразително изкуство, технологии и предприемачество.

Образователна картичка

Образователната картичка следва хода на урока и визуализира разказа на учителя. Чрез задачите учениците се запознават допълнително с детайли от определен период от историята на България (падането на Търново под турска власт), вкл. с елементи от ежедневието – как са изглеждали патриархът, болярите, войниците и т.н. Изображенията са взети от средновековни миниатюри. Упражнителните задачи свързват историческите събития и личности със съвременността и живота на днешните ученици.

Училищен празник

Решенията на учениците от задачата „Защо патриарх Евтимий е герой, който не е забравен до днес?“ се изрязват и се включват в общ постер на класа, с който участват в изложба на цялото училище.

Постерът може да се обогати допълнително с други елементи от урока – сведения за св. Евтимий, изображения и т.н.

По желание: ако имат вдъхновение и желание, децата могат да подготвят видео или сценка за св. патриарх Евтимий и смелостта, която да представят пред родителите и общността.

Ход на урока

I. Мотивация

Днешният ни урок ще е исторически – ще говорим за битката за старата българска столица Търново, която била под обсадата на турците, и за един от нейните защитници, за един герой.

Въпрос: Как си представяте един герой. Какво притежава той?

Героят, за когото ще говорим днес, е бил без оръжие, без броня, без меч... но със специална сила, духова сила, която го правела непобедим от враговете.

II. Ориентация

Старата българска столица Търново била оградена с крепостна стена. Когато турците поискали да завземат града, трябвало да превземат стената. Започнала обсада – турците атакували крепостта, българите се отбранявали. Царят не бил в града, там останал патриархът, най-главният свещеник. Той се казвал Евтимий. Евтимий подкрепял войниците, успокоявал уплашените, молел се с хората в църквата.

В картичката може да видим как изглеждала Търновската крепост и кои били защитниците.

Да решим първата задача в картичката и да отбележим кои от защитниците къде се намирали по време на обсадата.

Войниците защитавали крепостта; болярите осигурявали храна, боеприпаси, продукти, патриархът ръководел народа, служел в църквата и се молел.

Войниците загубили битката, турците превзели крепостта. Но вътре започнала нова битка на враговете – с патриарх Евтимий.

Св. патриарх Евтимий нямал меч, нямал броня, нямал оръжие, но турците се страхували от него. Искали да го убият, но не успели. Той излъчвал голяма вътрешна сила заради връзката си с Бога и те не смеели да се приближат до него.

Да решим сега втората задача от картичката: Какви оръжия използвали защитниците на крепостта?

Въпрос: какви били оръжията на св. патриарх Евтимий?

Турският военачалник уважавал патриарха и го послушал – пощадил обикновените хора от града, не ги убил. Но поставил едно условие: да раздели народа от патриарха, хората да напуснат родните си места, а патриарха да изпрати на заточение, далече от тях.

Така и станало. Турците разделили семействата, изпратили ги на различни места, в чужди земи.

Но св. патриарх Евтимий им казал да не се страхуват от живота на бежанци, защото той отдавна бил приготвил за тях три безценни гара, с които да продължат живота си.

Кои са гаравете на св. патриарх Евтимий?

Вижгате, че те са изобразени като ковчезета за съкровища. Сега ще ги отворим едно по едно и ще открием какви са тези гараве. Те са били ценни не само тогава, те са ценни и днес.

1. Първият гар той им дал като духовник. Като духовник той ги учил да общуват с Бога, да бъдат добри християни. През всички години, в които бил патриарх, учел хората, говорел им как да живеят с Бога. Той трябвало да ги направи силни с вярата им, защото знаел, че предстоят пет века на робство от завоеватели с друга вяра. Учил ги, че християнската вяра е съкровище, невидимо оръжие, което ще ги направи свободни, защото живата връзка с Христос никога не можел да им забрани.

Затова първият гар, който им оставил, била **вярата**.

2. Св. патриарх Евтимий бил и будител и затова обичал книгите. Бил учител и писател. Той и неговите ученици прочели всички книги в Търново и открили, че в тях има много грешки, допуснати при преписването през годините, защото тогава книгите се пишели само на ръка. Патриархът и учениците му преписали

Всички книги наново на хубав български език и без грешки. Те също пишели на ръка, но много изкусно и книгите станали красиви с прекрасни украси вътре.

Св. патриарх Евтимий бил будител и като всеки будител имал ученици, които продължили делото му. Неговите ученици спасили тези красиви книги от турците (които искали да ги изгорят и унищожат) и ги занесли в Русия и други страни. Така учениците на св. патриарх Евтимий станали будители за други славянски народи.

Така **книгите на български език** били втори-ят ценен дар, който св. Евтимий оставил на народа си.

3. Св. Евтимий бил смел герой, но герой без оръжие и броня. Не се плашел от враговете, защото имал силна връзка с Бога и той му давал сила, която прогонва всеки страх и плаши всеки враг.

- Той не се уплашил от многобройните врагове, които обсадили крепостта, не напуснал града, а останал с хората, които имали нужда от водач.
- Не се уплашил от враговете, когато влезли в крепостта. Изобличил ги за тяхната жестокост, като в очите им казал, че са постъпили нечовешки, като са убили толкова много хора.
- Не се уплашил, когато искали да го убият, защото Бог му давал сили и той станал светец и затова ние днес го наричаме свети патриарх Евтимий и го почитаме като светец.

Третиият дар, който оставил на своя народ, бил примерът за **смелост и героїство**.

Затова, когато св. патриарх Евтимий напуснал Търново и тръгвал на заточение, хората се прощавали с него, плачели, не искали да се разделят.

Виждаме на картината в картичката как художникът е изобразил това събитие.

Да решим следващата задача от картичката: Защо народът обичал св. патриарх Евтимий. Посочете верните отговори.

Когато напуснал града и тръгвал на заточение, патриархът успокоявал хората и им припомнил трите безценни дара, които им оставял завинаги: вярата, книгите на български език и примера за смелост и героїзъм.

Както тогава, при падането на Търновската крепост, българите търсели подкрепата на св. патриарх Евтимий, така и днес ние продължаваме да го почитаме и да използваме тези безценни дарове, които е оставил не само на онези българи, но и на нас днес.

По време на своето заточение, когато бил изпратен от турците далече от Търново – в Бачковския манастир, той продължавал и там да проповядва.

Църквата го е обявила за светец и вярва, че макар починали отдавна, светците и сега ни помагат в трудности, ако търсим помощ от тях.

В новата столица на България, в София, днес има паметник на св. патриарх Евтимий и хората отново се събират около него и му благодарят за безценните дарове, които ни е оставил. Денят на св. патриарх Евтимий се чества на 20 януари. Тогава в храмовете се изнася неговата икона, на която той е изобразен като светец, и го почитат заради делата му.

Въпрос: Коя от добродетелите на св. патриарх Евтимий да включим в нашата стълбича на добродетелите?

Той бил необикновен човек, светец, носел в себе си огромна невидима сила, която Бог му дал. Бог му я дал, за да може да помага на хората, да се грижи за тях.

Ще ви обърна внимание върху една от добродетелите в личността на св. патриарх Евтимий, за която ние вече говорихме – смелостта. Смелостта да се грижиш за другите, да не мислиш само за себе си. Смелостта да ос-

танеш с другите дори когато те е страх за живота ти, когато си обграден от врагове, но да не изоставяш близките си, приятелите си. Заедно с тази добродетел да запишем в папките и датата, на която се чества св. патриарх Евтимий – 20 януари.

III. Упражнение

Сега ще решим последната задача в картичката. Тя е по-специална. Решенията, които ще напишете, ще изрежем и ще включим в общ постер на класа, посветен на Деня на св. патриарх Евтимий. Така родителите, гостите, другите учители и ученици от училището ще разберат повече за св. Евтимий – патриарха герой.

Задача в картичката: Напиши защо патриарх Евтимий е герой, който не е забравен и до днес.

По желание: ако имат възхновение и желание, децата могат да подготвят видео или сценка за св. патриарх Евтимий и смелостта, която да представят пред родителите и общността.

МИСИЯТА НА МАЙКАТА

Цел

Учениците да се запознаят с произхода на празника Благовещение. Да научат за християнското разбиране за семейството като съюз между мъж и жена и за ролята на майката в живота на човека. Грижата на майката за детето ѝ започва от момента на зачатие и е най-важната мисия в живота ѝ. Учениците да разберат, че любовта към майката е добродетел, която изисква добри дела от тяхна страна – внимание, грижа, уважение и т.н.

Добродетел

Като главна добродетел в урока е изведена любовта към майката. Тя, подобно на другите добродетели, изисква култивиране и добри дела, които я засвидетелстват. Необходимо е възпитаване на децата в дейна любов към майките, свързана с грижа, съчувствие, помощ, уважение и почит. Добродетелта любов към майката задава положителен поведенчески модел на младите хора не само в отношението към техните родители, но в бъдещия им семеен живот.

Междупредметни връзки

Български език и литература, Човекът и обществото, изобразително изкуство, технологии и предприемачество.

Образователна картичка

Картичката следва хода на урока. Тя съдържа текста за празника Благовещение, върху който работят учениците, както и упражнителната задача – изработване на поздравителна 3Д картичка за майките.

Училищен празник

Предложение: да се организира среща-разговор с майки на ученици на тема „Мисията на майката днес“. Родителките да разкажат (представят) своята работа и занимания. За да са представени всички майки, може другите ученици да заснемат клипчета (до 5 мин.)

и/или интервюта за своите майки и тяхната мисия в семейството, общността, училищния живот.

Хог на урока

I. Мотивация

Всяко дете по света има майка и баща. Тяхната роля в живота му е важна. В християнството има един специален ден, който е посветен на майката и на нейната важна мисия. Каква е тя?

Вие със сигурност сте експерти по това с какво се занимава една майка.

Въпрос: Какво прави една майка в семейството?

Виждаме с колко важни неща се занимава една майка – в семейството, в домакинството, в работата си.

Но нейната най-важна мисия е да бъде майка на своите деца. Тази мисия започва от момента, в който разбира, че ще стане майка и бебето е само едно зрънце в корема ѝ. Оттогава тя започва да се грижи за него, като подбира храната си така, че да е полезна за бебето, разхожда се на чист въздух и не позволява нищо да му навреди.

Въпрос: А кога приключва мисията на майката?

Всъщност тази мисия никога не свършва, защото, колкото и големи да пораснат децата, те винаги ще си останат нейните деца. Така и ние, колкото и да порастваме, продължаваме да обичаме своите майки, въпреки че вече не сме малки и безпомощни гечица.

II. Ориентация

На важната роля на майката и нейната мисия е посветен специален християнски празник – Благовещение, денят на благата вест, на добрата новина.

Въпрос: Защо празникът се казва така?

Защото на този ден св. Дева Мария получила добрата новина, че Бог е избрал именно нея за майка на Божия Син Иисус Христос. Бог знаел, че Мария ще стане най-добрата майка.

Какво точно се е случило, ще разберем от текста, който ще прочетем от картичката.

Задача 1: Прочетете текста „Мисията на майката“ от картичката и подчертайте думите, които описват качествата на добрата майка.

Всеки човек се ражда със своя мисия. Една от най-важните е мисията на майката. За нея разказва и празникът Благовещение. Преди повече от 2000 години Бог избрал девецата Мария да роди Божия Син Иисус Христос.

Тя била добра и възпитана. Уважавала възрастните хора, била грижовна и мила към помалките и слабите. Внимавала да не обижда и нагрубява другите. Била трудолюбива, обичала да чете. Мария била с чисто сърце и обичала хората и Бога.

Заради тези качества тя била избрана да стане майка на Божия Син. Но дали Мария била съгласна?

Затова Бог изпратил при нея един от главните ангели – архангел Гавриил – да ѝ съобщи благата, радостната вест, че е избрана за майка на Божия Син. Архангелът носел със себе си благоуханно цвете от рая. Той я попитал дали приема да роди Божия Син, да стане Богородица. Дева Мария с любов и послушание се съгласила.

Тя изпълнила всеотдайно своята мисия на майка. Познала всички радости, но и трудности, с които се срещат майките, и затова получила от Бога силата да помага на всички майки на земята, които търсят нейната помощ.

Срещата на архангел Гавриил с Дева Мария днес наричаме Благовещение. Този празник празнуваме на 25 март и го честваме като Ден на майката.

Да обичаме и уважаваме майките си е добродетел.

Затова сега ще я запишем в нашето Слънце на добродетелите – любов към майката, заедно с гата, на която честваме Деня на майката – 25 март.

Тази добродетел също се развива през целия ни живот. Както майките и бабите се грижат за нас, така и ние трябва да им показваме, че ги обичаме и ценим.

Въпрос: Как можем да покажем на любимите жени в семейството, че ги обичаме и ценим?

Да, важно е да помагаме, да подкрепяме и да се грижим за нашите майки и баби.

III. Упражнение

Освен това те много ще се зарадват, ако им напишете хубави гуми, с които да изразите любовта си към тях. Затова днес ще направим специални картички с цвете за най-добрата майка на света – нашата.

Задачи:

1. Изберете от текста, който прочетохме, 3 качества на добрата майка, които най-много ви харесват, и ги запишете в листчетата на цветето.
2. Напишете картичката с пожелания за вашата майка или баба.
3. Изрежете листенцата на цветето и ги залепете на техните места по указания начин.
4. Оцветете изображенията на света Богородица и архангел Гавриил.

РАДВАЙТЕ СЕ!

Цел

Учениците да се запознаят със смисъла на празника Възкресение Христово и да видят Христос като победител на злото и смъртта. Да разберат защо това е най-радостният християнски празник. Да могат да различават съзидателната радост на добротворството от злорадството, предизвикано от разрушителни дела. Да оценят вредата на злите дела както върху личността, така и върху общността.

Добродетелите

В урока се извежда една важна християнска добродетел – умението да се радваш. В християнството „Радвайте се“ е основен християнски поздрав, в чиято основа е идеята, че след Възкресението на Христос човек може да живее в радостта от богообщението, заради която е сътворен. Но и в обикновен житейски план умението да се радваш на истината, красотата, доброто, е признак за здрави душевни сили, предпоставка за изграждането на здрава и уравновесена личност.

Тази добродетел насочва вниманието на децата към отношението им към техните съученици, към групите хора. Помага им да осмислят резултата от своите дела и отражението им върху общността. Урокът има за цел превенция на агресията и насочване енергията на децата в положителна, креативна посока.

Междупредметни връзки

Български език и литература, изобразително изкуство, Човекът и обществото.

Образователна картичка

Картичката има упражнителна функция. Тя онагледява идеята на празника Възкресение Христово – Христовото спасително дело превръща тъгата в радост и смъртта в живот.

Училищен празник

Отбелязването на празника може да бъде организирано на две нива – класно и училищно.

Една от задачите на учениците е да подготвят Великденско дърво на класа. Листата на дървото са листчета, на които учениците са написали отговорите на задачата: *Три причини да се радвам, че съм в този клас*. Дървото може да се украси и с изрязани и апликирани великденски яйца.

На училищно ниво: може да се направи училищно великденско дърво, на което учениците да запишат на листчета *Три причини да се радвам, че съм в това училище*. То също може да се декорира с великденски яйца и други украси, характерни за празника.

Ход на урока

I. Мотивация

Ние с вас вече се намираме в дните преди един голям християнски празник. Кой е той?

Да, Възкресение Христово.

Въпрос: Какво е настроението, когато очаквате голям празник?

Да, добро е, радостно.

Обаче знаете ли, че радостта може да бъде не само добра радост. Има и лоша радост.

Въпрос: Може ли да има лоша радост?

Има и лоша, зла радост, тя се нарича *злорадство*. Сега ще ви разкажа една история за това.

Деца от един клас заедно с учителката си решили да засадят през пролетта цветна леха в училищния двор. Искали, като погледнат през прозореца, да виждат как цъфтят техните цветя и радват всички ученици и учители в училището.

Всяко дете донесло цветя, засадили ги и лехата грейнала в различни цветове. И учениците,

и учителката се зарадвали, когато работата била свършена. Всички били радостни от направеното.

Късно вечерта груги деца от същото училище, които завидели на градинарите, дошли и изскубали всички цветя, изпотъпкали лехата. И те изпитали радост – зла радост от унищожението – това било злорадство. Представяли си как ще се радват техните съученици и пожелали да не остане и следа от извършеното добро.

Въпрос: Случвало ли ви се е да видите подобна ситуация?

Въпрос: Как са се почувствали учениците и учителите, когато на сутринта дошли в училищния двор и видели изпотъпканата леха?

А какво се случило в училище на следващия ден? Още с идването си всички деца забелязали унищожената градина. Било грозно и тъжно. Дори злосторниците вече не се радвали, като видели колко зле изглежда техният двор.

Директорът събрал всички ученици и казал, че ще раздели двора на части – всеки клас ще получи по една леха, в която децата могат да засадят цветя.

Всички ученици се потрудили. Злосторниците също садили цветя със своя клас. Когато накрая погледнали двора, и те се зарадвали. Но с различна радост – радост от създаденото, от направеното.

Видяхте, че в този разказ се говори за два вида радост.

Въпрос: Кои са тези два вида радост?

Да, добра радост и зла радост – злорадство.

Злорадството е да се радваш на злото, да се радваш, когато унищожаваш труда на някого, когато натъжаваш, причиняваш болка на други хора. В крайна сметка злосторникът също не е щастлив, защото ние изпитваме истинско

щастие само когато създаваме, творим, правим нещо, което радва другите около нас.

II. Мотивация

Въпрос: Дали злорадството е добро-детел?

Има една специална добродетел – умението да се радваш с добра радост. Да се радваш на хубавите неща, когато направиш нещо, когато се радваш на направеното добро, когато си заедно с добри хора.

Следващата ви **задача** ще бъде на тези листчета да напишете *Три причини да се радвам, че съм в този клас.*

Тези листчета ще закачим на клоните на радостното великденско дърво на нашия клас, което ще направим за празника Възкресение Христово – Великден.

Днес ще говорим и за радостта от най-големия християнски празник – Великден. Той е един от най-радостните празници през годината, любим на всички деца.

Въпрос: Защо е радостен този празник?

А знаете ли, че празникът Възкресение Христово не винаги е бил свързан с радост, а за съжаление и със злорадство?

По времето, когато живял Исус Христос, имало хора, които, като виждали чудесата, които прави той, не само не се радвали, но дори се ядосвали, завиждали му. Искали да унищожат Христос, да го убият и да накарат всички да забравят за него.

Те смятали, че ще стане така, ако той изчезне, ако умре. Затова го осъдили на смърт, без той да е виновен за нищо. Христос бил разпънат на кръст, умрял и бил погребан в една пещера. Учениците му били покрусени и натъжени, а враговете му били радостни, злорадствали – Христос бил унищожен.

Но победата им била само привидна. Злорадството – краткотрайно. На третия ден след това Христос възкръснал, станал отново жив.

Първи за това разбрали няколко от учениците на Христос – те дошли при пещерата, в която бил погребан, и го видели. Първите думи, които той им казал, били: Радвайте се!

Въпрос: Какво означава този поздрав? Защо ги поздравил така?

С тези думи той им съобщил радостната вест, че той е господар на живота и е по-силен от смъртта и злото. Затова и Великден е празник на живота и победата над смъртта.

Той се празнува през пролетта, когато природата се възражда за нов живот.

С вас ще запишем в папките днешната добродетел, с която се запознахме – *умението да се радваш*, и празника, свързан с нея – Възкресение Христово.

III. Упражнение

Въпрос: С какво друго свързваме празника и подготовката за него?

С боядисването на яйцата.

Яйцето също крие в себе си живот, който не се вижда. Но когато му дойде времето, от него се излюпва живо пиленце.

Днес ще направим една картичка, която ще ни покаже как Великден превръща тъгата в радост. Ще видим как учениците на Христос плачели пред пещерата, в която бил погребан. А после скръбта им се превръща в радост, когато виждат възкръсналия Христос и чуват думите му: Радвайте се!

ПРАЗНИЧНО-ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН УРОК

Цел

Учениците свързват делото на св. Кирил и Методий с християнските добродетели. Разбират значението на християнските добродетели щедрост и споделяне с другите. Създават картичка, с която споделят гордостта си от своята азбука. Учениците осъзнават вярата, езика и традициите като елементи на българската идентичност.

Представят резултатите от работата по проекта „Празник в класната стая“ пред родителите и училищната общност.

Добродетели

Учениците ще се запознаят с християнските добродетели щедрост и споделяне с другите като част от християнския светоглед и отношение към хората.

Учениците правят преговор на добродетелите, изучавани през годината, като ги представят пред родителите и училищната общност.

Междупредметни връзки

Български език и литература, изобразително изкуство, Човекът и обществото, технологии и предприемачество.

Училищен празник

11 май. Денят на св. Кирил и Методий. Последният урок по проекта е организиран като училищен празник, в който ще вземат участие родителите и ръководство на училището, българската общност и др.

Образователна картичка

Учениците изработват 3Д картичка, която подаряват на свой приятел чужденец и е озаглавена: *Гордея се с моята азбука.*

Времетраене – 60 мин.

Хог на урока

На урока присъстват и родителите и представители на българската общност в града.

I. Мотивация

Днес, в този празничен ден, сме се събрали да честваме един от най-важните и най-български празници – Деня на св. братя Кирил и Методий и на българското училище.

Затова и нашият празничен урок, на който присъстват родители, учители, гости, ще започне с един важен въпрос: *Кои неща ни правят българи?*

Това ще е и първата задача в днешния урок.

Задача: Кои неща ни правят българи? Посочете до 3 отговора.

Тази задача, деца, ще решавате в екип – всеки ученик със своите родители. Сега имате 5 мин. да отидете там, където са седнали вашите родители, тихичко да поговорите с тях и да подготвите решенията на задачата. Всяко дете със своите родители.

Когато децата са готови, дават своите отговори устно. Те всички се записват на дъската. Отбелязва се, ако някои отговори са дадени няколко пъти от учениците. Това ще послужи като ориентир кои неща съвременните българи свързват с националната си идентичност.

Това са важните неща, които ние, българите тук, споделяме като белези на нашата идентичност – лична, на семейството, на училищната общност, на българската общност. Като знаци, че сме българи. Това са част от ценностите, които ние споделяме като българи. Това споделяне ни дава сили, кара ни да се чувстваме добре заедно, вдъхновява ни да правим общи неща, да имаме обща мисия.

Почти всички отбелязахте българския език като важен за вашата идентичност. И наистина тя е дълбоко свързана със звучния ни

български език, наречен от Иван Вазов *език свещен на моите геди*.

II. Ориентация

Въпрос: Защо поетът е нарекъл българския език свещен?

Наречен е свещен, защото българските букви и писменост са създадени от светци. Кои са те?

Да, това са братята Кирил и Методий и техните ученици.

Тази писменост, създадена от тях, ни приобщава към още една общност – на християните по целия свят, към християнската общност.

Паролата за участие в църковната общност е закодирана в Библията. За да я прочетеш, трябва да знаеш буквите и думите на езика, на който е написана. Българите не ги знаели. Не можели да прочетат Библията и имали нужда от помощ.

Някой трябвало да им даде ключа към знанието – да преведе Библията на български език, за да могат и българите да станат християни, част от семейството на християнските народи.

Тази мисия, това дело, поели св. Кирил и Методий. Те били християни, духовници и не искали българите да стоят извън църковната общност.

Искали да споделят с тях най-голямото си съкровище – вярата в Исус Христос и книгата на вярата – Библията. Те посветили на това целия си живот – заели се да измислят букви, да преведат Библията и други книги, да обучат ученици. Работели без почивка, за да изпълнят това свое дело – да дадат на българите писменост и достъп до думите на Библията. **Тази добродетел се нарича щедрост – да не пестим сили и да помагам на другите.**

Какво е щедрост?

Щедрост е да споделяш с радост важни и ценни неща с другите.

Щедрост е да споделяш не само материални неща, но и духовни ценности, например вярата си, родолюбието, общия език.

Ние с вас в началото на урока споделихме тук щедро някои важни духовни неща, свързани с българския ни произход.

Въпрос: Кои бяха те?

Да, нещата, които ни правят българи. Когато споделяме духовни неща, когато сме щедри духовно, пак се радваме, пак ни е приятно, макар че не придобиваме нещо материално – пари или сладкиши например.

Нека сега да решим първата задача в картичките, която е свързана с щедростта: *Допишете изреченията със свои думи и дорисувайте.*

Св. братя искали българите да споделят радостта от общуване в църковната общност, където хората са милостиви, добри, щедри, обичащи, добродетелни, вършещи добри дела.

Да запишем в нашите папки последната добродетел за тази година – щедрост. Ние я свързахме със св. братя Кирил и Методий и тяхното дело и мисия.

Св. братя Кирил и Методий извършили своята мисия успешно – те създали буквите и превели Библията на езика на българите още през IX в. Така българите били едни от първите европейски народи, които имали Библията на своя роден език.

В картичката ще видите времева линия от I в. до сегашния – XXI в.

Вижгате и справката, в която е отбелязано през коя година Библията е била преведена на български, английски, немски и френски.

Попълнете на времевата линия кога Библията е била преведена на различните езици и сравнете.

Извод: От съвременните европейски народи българите са първите, които са имали Библията преведена на своя говорим роден език.

Българите чрез делото на св. братя били приобщени към християнската вяра и ценности, към голямото европейско семейство на християнските народи. В продължение на векове българите чрез езика и вярата са се съхранили като народ, запазили са своите традиции и ценности и добродетели.

Ние тази година се запознахме със 7 добродетели и празниците, с които ги свързахме. Днес ще ги представим и ще ги споделим щедро с нашите родители, учители и гости.

III. Упражнение

1. Представяне на добродетелите

Инструкция:

Учениците се разделят на 7 групи (ако са по-малко деца, се разделят на 3–4 групи и ще представят по 2 или 3 добродетели). Представител на всяка група тегли по един билет. На него е написана една от 7-те добродетели, изучавани в рамките на проекта. Всяка група получава по един правоъгълен постер – като слънчев лъч. На него записват отговорите на задачите. Всяка група, която ще презентира, залепва своя лъч към слънчевия диск, подготвен от учителя.

Учителят поставя на дъската един голям кръг като слънчевия диск от папките на учениците. Надпис вътре: „Светлината на добродетелите“. В хода на презентирането на учениците всяка група поставя своя лъч с добродетел към слънчевия диск на дъската.

Задачата на групите е:

(Времетраене на работата в групите – 7 мин.)

- Разкажете за добродетелта на Вашия отбор. Какво представлява?
- Посочете личност, за която сме учили и е пример за тази добродетел.

- С кой християнски празник свързваме тази добродетел и кога се празнува?

Представяне – 1 мин. на отбор.

2. Награждаване на участниците в конкурса на тема „Какво добро може да направи едно дете“.

Инструкция:

Празникът е подходящо време да се връчат грамотите и наградите на участвалите в конкурса ученици. Авторът на някое от отличените произведения може да прочете творбата си.

Имате последна мисия. Тя е свързана със споделянето на гордостта от нашата азбука.

Задача: Направете картичката според инструкциите.

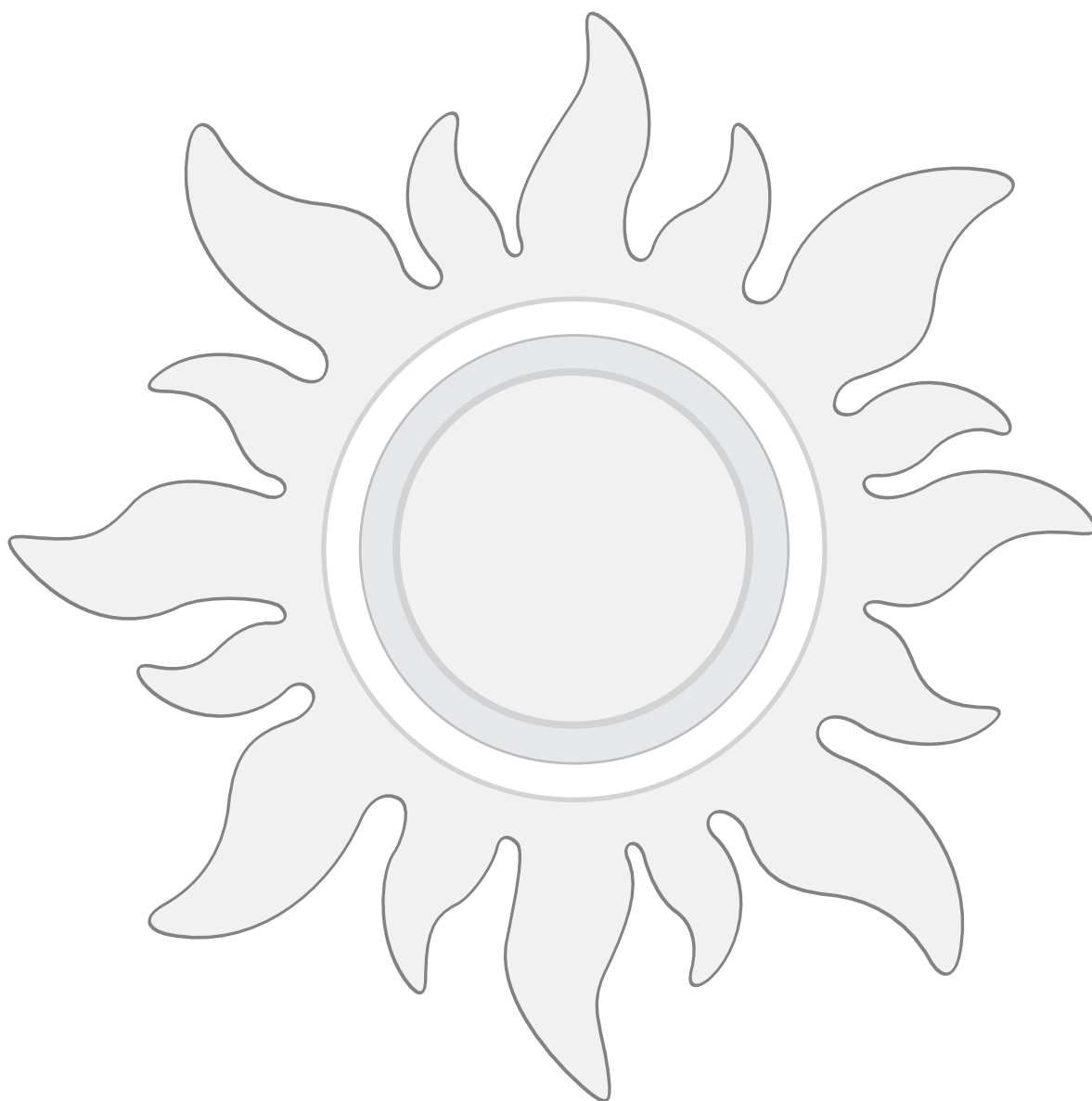
Подарете я на Ваш приятел, който не е българин, за да го запознаете с нашата красива азбука.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ

Пиеса за Деня на будителите

Викторина за Деня на народните будители

Пиеса за Рождество Христово

ПЪТЕШЕСТВИЕ В ИСТОРИЯТА НА БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ

Училищна пиеса

Автор: Цветомира Антонова

Участват трима ученици и актьор (възрастен или по-голям ученик) в ролята на Неофит Рилски.

На сцената прожекторът осветява към портрета на Неофит Рилски. Трима ученици (имената в пиесата са произволни) излизат на сцената и се спират пред портрета.

АНДРЕС:

Вече 7 години учим в нашето училище и всеки ден минаваме пред този портрет. Знаем, че този човек със строг поглед и брада се казва Неофит Рилски, но какво е направил, че нашето училище да носи неговото име?

ОКТАЙ:

Е, Андрес, и малките деца знаят, че той е бил народен будител и е създал първото светско училище по българските земи, но забравих през коя година.

МАРИЕЛ:

Нали знаете, аз съм философът в нашия клас и винаги задавам въпроси. Искам да ви попитам: какво означава да си народен будител? И защо Неофит Рилски е създал първото светско училище? Нима българите не са имали училища преди него?

АНДРЕС:

Мариел, и аз това се питам. Така ми се иска да се качим на машината на времето и да се върнем назад, когато е живял Неофит Рилски, за да го попитаме лично.

ОКТАЙ:

Еее, ти пък съвсем се размечта. Това е невъзможно. Как така ще се върнем назад във времето. Направо ме разсмя!

МАРИЕЛ:

Чувал съм, че в библиотеката има такава машина на времето, но за да се качиш на нея се изисква много четене и силно въображение.

ОКТАЙ:

Момчета, хајде да го направим. Наближава 1 ноември – Денят на народните будители – нека да изненадаме учениците и учителите с нашето пътешествие във времето и среща с Неофит Рилски.

АНДРЕС:

Ще се съберем тримата след училище в библиотеката и ще прочетем всичко за Неофит Рилски и чудото ще стане – ще се срещнем с него. Убеден съм в това. Хајде да вървим към вълшебната библиотека, за да се качим на машината на времето.

След думите на Андрес: „Хајде да вървим към вълшебната библиотека, за да се качим на машината на времето“, осветлението се гаси. Трима ученици с фенерчетата осветяват сцената, внасят бюро с 4 стола, глобус и мастилица.

Затъмнение.

Звучи Coming back home на група „Анастасия“.

Прожекторите осветяват плавно фигурата на възрастен монах, седнал зад маса, който държи в ръцете си глобус.

Учениците излизат на сцената.

АНДРЕС:

Къде сме? Какво стана?

ОКТАЙ:

Хм, тук има някой.

МАРИЕЛ:

Момчета, чудото с вълшебната библиотека стана. Ние сме в килията на Неофит Рилски, нека да го попитаме. Не се плашете.

АНДРЕС:

Извинете, господине, вие Неофит Рилски ли сте?

НЕОФИТ РИЛСКИ:

Здравейте, деца. Да, аз съм йеромонах Неофит Рилски. А вие кои сте? Много странни грехи имате. Откъде идвате?

ОКТАЙ:

Ние сме ученици от училище и живеем в началото на XXI век. Много искахме да се запознаем с вас и затова се качихме на машина на времето, за да се върнем назад с два века, в XIX век.

НЕОФИТ РИЛСКИ:

Колко интересно, дошли сте от бъдещето, защото сте много любознателни деца. Добре сте ми дошли, мили ученици. Какво искате да ви разкажа?

АНДРЕС:

Ами искаме да разберем защо вие сте народен будител и защо ви наричат създател на първото модерно българско училище. Българите не са ли имали училища преди вас. Вие къде сте се изучили?

Докато Неофит Рилски говори, звучи тихо мелодията Message from the Queen (2:33 мин.).

НЕОФИТ РИЛСКИ:

Аз съм роден в гр. Банско през 1793 г. и моят пръв учител беше родният ми баща поп Петър Бенин. Той беше свещеник и учител в килийното училище до църквата. По българските земи през вековете на чуждата османска власт училищата бяха само килийни, тоест в една стаичка – килия, децата се учеха само да четат и да пишат на църковнославянски език по НАУСТНИЦАТА, ПСАЛТИРА И ОКТОИХА – ТОВА СА ЦЪРКОВНИ КНИГИ. Още като младеж аз се замонаших в най-големия български манастир – Рилския манастир, и затова името ми е Неофит Рилски. Гърците по това време бяха много по-напред от нас в науката и училищното дело и много българчета учеха в гръцки училища и започваха да се гърчечат. Тези българи се срамуваха да говорят на своя роден български език и се отказваха от българския род, защото си мислеха, че това е език само на неуките овчари и простите хора, а търговците, богатите и учените хора трябва да говорят само на гръцки.

АНДРЕС:

Нали Паусий Хилендарски затова е написал „История славянобългарска“ през 1762 г., за да покаже на българите, че няма от какво да се срамуват, че и ние сме имали, преди да ни завладеят турците, силна държава, самостоятелна църква и първи от всички славяни сме създали своя богата литература на български език.

НЕОФИТ РИЛСКИ:

Браво, момчето ми, точно така, моят велик съгражданин Паусий Хилендарски, рогом от Банско, пръв се провикна към заспалия български народ, за да го събуди от робския сън и да му покаже пътя на духовното просвещение и борба за национално освобождение. В тази борба за събуждане на българския народ положихме усилие най-напред учителите, после се включиха и революционерите и всички заедно извоювахме свободата на милото ни отечество.

МАРИЕЛ:

Отче Неофите, разкажете ни за училището, което вие сте създал. По какво се различаваше от старото килийно училище?

Докато Неофит Рилски говори, звучи тихо мелодията на възрожденската песен „Къде си, вярна ти любов народна“ (5 мин.).

НЕОФИТ РИЛСКИ:

Мило дете, старите килийни училища никак не бяха пригодени за нуждите на децата – в тях се учеше по старите църковни книги, които бяха много трудни и непонятни за малчуганите. И най-вече те не даваха на младите поколения онези знания, които щяха да им бъдат полезни в живота. Голяма слабост на старото килийно училище беше механичното заучаване като папагали на учебния материал, който децата, щом излязат от него, захвърляха като ненужен товар. И училищни сгради нямаше, и учебен ред и порядък нямаше, и учебници на български език за българчета нямаше, и добро отношение от възрастните даскали към децата също нямаше. Беше голям мрак и духовно невежество. Преди мен, през 1824 г., един учен доктор – Петър Берон, написа първия българ-

ски буквар (*Показва го.*), за да има книга, по която децата да се учат да сричат, пишат и смятат. Но училище модерно, нормално като в другите европейски страни все още нямаше. Идеята за всенародно общобългарско модерно училище обаче зрееше сред будните и умни българи. Търговците Васил Априлов и Никола Палаузов събраха средствата за неговото построяване и в Габрово на 2 януари 1835 г. за първи път отвори врати първото европейско училище в България и аз бях първият народен учител в него. Това беше много висока чест и отговорност за мен. Започнахме с 60 младежи, които скоро станаха 120 на различна възраст, дошли от всички краища на България. Обучавах ги по т.нар. „взаимоучителна метода“. Методът се основава на това по-способните и напреднали ученици да бъдат помощници в предаването на знания на другите ученици. Нещо като учене чрез преподаване.

ОКТАЙ:

Един учител със 120 ученици, как се справяхте с дисциплината?

Музикален фон – инструментал на „Върви, народе възродени“ (5 мин.).

НЕОФИТ РИЛСКИ:

Да, много сериозен въпрос поставяте, млади човече. Бих казал, че това е вечен проблем на всяко училище, пък било то модерно и европейско. За да реша този проблем, аз създадох и първия правилник за поведението на учениците, в който обединих учебната и възпитателната дейност. Той се казваше „Учениците имат длъжност“, тоест „Учениците са длъжни“, и го свързах с ценността на времето. Учебната дейност протича във времето и то не трябва да се губи напразно със закъснения, прояви на неорганизираност и безчинства. В училище освен нови знания по различните предмети децата се учеха и на култура на поведението: като на първо място бях поставил чистотата – учениците да идват винаги чисти, с измити лица и ръце, с изрязани нокти, с чисти грехи. На второ място беше културата на общуване – учениците да не се гразнят взаимно и да си пречат, да уважават родителите си, по-възрастните, а към болните и хората с недъзи да се отнасят тактично, със съчувствие

и внимание. Културата на поведението обхваща и културата на речта – младите хора да не се мърсят с неприлични думи, учениците се загължават да не ругаят, да не псуват и да не се карат.

АНДРЕС:

Такива правила има и в нашето училище, но за съжаление често ги нарушаваме. Отче Неофите, интересувам се имахте ли учебници, по които да преподавате? Откъде си учеха уроците учениците?

НЕОФИТ РИЛСКИ:

През 1835 г. първата ми и най-сериозна задача беше да съставя взаимнообучителни таблици, които включваха цялото учебно съдържание и играеха ролята на учебници. Истината е, че нямаше български учебници и дори един общ книжовен български език още нямаше. Аз настоявах да се преподава на съвременен български език в училище, а не на църковнославянски и затова създадох първата граматика на българския език, в която за първи път подредих граматическите особености на родния език. Новото време изискваше децата да знаят география, природни науки, математика. Нямаше нито глобуси, нито атласи и затова през 1836 година собственооръчно направих първия глобус за своите ученици. Модерните хора трябва да знаят освен родния си език и чужди езици, за да пътуват и общуват свободно. За да помогна на учениците си, създадох и първия българо-гръцки речник и учебник по гръцки език. Най-голямата ми радост е свързана с пребъгването на училищното дело. Моите ученици от Габровското взаимно училище станаха учители и създадоха нови народни училища. Освен учители те станаха поети, писатели, книжовници, автори на учебници, преводачи, филолози. Техните ученици сформираха родната интелигенция и поведоха целия народ към новобългарска просвета и свобода. Като ви гледам днес, мили деца, сърцето ми прелива от радост, че моето дело и делото на всички знайни и незнайни народни будители е успешно и ще има кой да го продължи в бъдеще за благо на милото ни отечество. Бъдете честити и преблагословени, скъпи деца и учители. На много и благословени години!

ВИКТОРИНА „НАРОДНИ БУДИТЕЛИ“**Регламент:**

- 1. Разделяне на отбори.** Във викторината участват ученици, разделени на три отбора. Всеки отбор ще има 3 минути, за да си избере капитан и име на отбора.
- 2. Определяне реда на изказване.** Капитаните ще изтеглят плик с поговорки, на които са разбъркани гумите. Всеки отбор ще има 2 минути, за да подреди и запише правилно своята поговорка, която ще стане мотото на отбора. Първи ще имат право на отговор състезателите, които най-бързо подредят разбърканите букви на народната поговорка от епохата на Българското възраждане. Поговорките могат да бъдат: „Който се учи, той ще сполучи“, „Знанието е сила, силата – успех“, „Без наука няма сполука“.
- 3. Викторина „Неофит Рилски“.** Капитаните теглят плик с въпроси. Те ще имат възможност за избор от 3 плика с въпроси:
 - Какво знаем за живота на Неофит Рилски? Каква е връзката му с Рилския манастир?
 - Защо Неофит Рилски е наречен „патриарх“ на българското училище? Каква е неговата роля за създаването на новото светско училище?
 - Защо наричаме Неофит Рилски народен будител? Дайте три примера, с които да докажете, че това е вярно.

4. Оценяване:

Всеки отбор ще получи точки след края на трети кръг по следните показатели:

Име на отбора		
Презентационни умения (0 – 2)		
Работа в екип (0 – 2)		
Съдържание (0 – 2)		
Време (0 – 2)		

Предварителна информация за подготовка за викторината**1. Какво знаем за живота на Неофит Рилски (1793–1881)? Каква е връзката му с Рилския манастир?**

Неофит Рилски е роден през 1793 г. в с. Банско със светското име Никола Поппетров Бенин. Израства в заможна и будно семейство. Негов пръв учител е родният му баща поп Петър Бенин, който е свещеник и учител в килийното училище до църквата. През 1811 г. като младеж Никола Бенин бяга от дома си и става монах в най-големия български манастир – Рилския манастир, и приема името Неофит Рилски. Получава отлично образование в гръцки училища, където усвоява гръцкия език. По това време гръците са много по-напред в развитието на науката и училищното дело и много българчета учат в гръцки училища и започват да се гърчечат. Тези българи се срамуват да говорят на своя роден български език и се отказват от българския род, защото си мислят, че това е език само на неуките овчари и простите хора, а търговците, богатите и учените хора трябва да говорят само на гръцки. Неофит Рилски не е съгласен с това и през целия си живот работи като учител и книжовник, създава модерни училища за българските деца, където да се изучават български език, история и модер-

ни науки. През 1860–1864 г. е игумен на Рилския манастир, а през 1879 г. написва „Описание на Рилския манастир“. Умира на 4 януари 1881 г. в Рилския манастир.

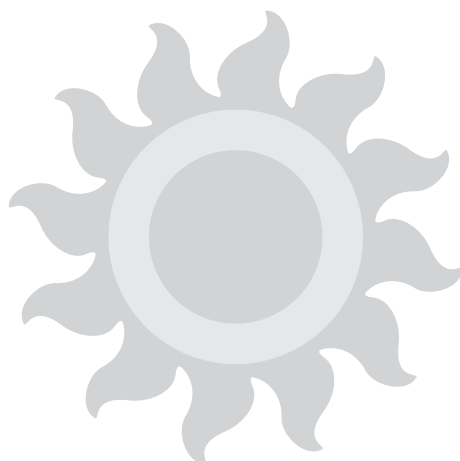
2. Защо Неофит Рилски е наречен „патриарх“ на българското училище? Каква е неговата роля за създаването на новото светско училище?

До 1835 г. по българските земи все още няма модерно училище като в другите европейски страни. Идеята за всенародно общобългарско модерно училище обаче зрее сред будните и умни българи. Търговците Васил Априлов и Никола Палаузов събират средствата за неговото построяване. Така в Габрово на 2 януари 1835 г. за първи път отворя врати първото европейско училище за българчета от всички краища на българските земи. За пръв учител в това ново училище е назначен Неофит Рилски. Той преподава по модерната „взаимоучителна метода“ и съставя взаимообучителни таблици, които включват цялото учебно съдържание и играят ролята на учебници. Взаимоучителният метод се основава на това по-способните и напреднали ученици да бъдат помощници в преподаването на знания на начинаещите ученици. За да има ред и дисциплина в класните стаи, Неофит Рилски създава първия училищен правилник за поведението на учениците, който се казва „Учениците имат длъжност“, тоест „Учениците са длъжни“. Според този правилник учениците трябва да идват в училище винаги чисти, с измити лица и ръце, с изрязани нокти,

с чисти грехи. Учениците трябва да се уважават помежду си, да уважават родителите си и по-възрастните, учениците се задължават да не ругаят, да не псуват и да не се карат. Учениците на Неофит Рилски от Габровското взаимно училище стават учители и създават нови модерни училища по родните си места. Освен учители те стават поети, писатели, книжовници, автори на учебници, преводачи, филолози. Така се създава българската интелигенция, която води българския народ към просвета и свобода. Затова Неофит Рилски е наречен „патриарх“ на българските учители

3. Защо наричаме Неофит Рилски народен будител? Дайте три примера, с които да докажете, че това е вярно.

До 1835 г. няма български учебници и няма дори един общ книжовен български език. Неофит Рилски се бори да се преподава на съвременен български език в училище, а не на църковнославянски и затова създава първата граматика на българския език, в която за първи път са представени граматическите особености на родния език. Новото време изисква децата да знаят география, природни науки, математика, но в училище няма нито глобуси, нито атласи и затова през 1836 г. той собствено ръчно изработва първия глобус за своите ученици. Модерните хора трябва да знаят освен родния си език и чужди езици, за да пътуват и общуват свободно. За да помогне на учениците си, създава първия българо-гръцки речник и учебник по гръцки език.

СВЕТАТА НОЩ

Автор: Селма Лагерльоф

Адаптация за театър на сенките

Примерна граматизация можете видите тук – <https://www.youtube.com/watch?v=SrNmWW9koXA>

Драматургия и режисура: Димитър Спасов

Действащи лица:

1. Малката Селма
2. Бабата на Селма
3. Злият овчар
4. Йосиф
5. Мария
6. Тримата мъдреци
7. Други овчари

I СЦЕНА

Участват: Бабата, малката Селма

Беше на празника Рождество Христово. Всички освен баба и мен отидоха на църква. Само ние двесте останахме въкъщи: баба беше твърде стара и немощна, а аз – твърде малка. И двесте бяхме тъжни, че няма да можем да чуем празничната литургия, радостните песнопения, няма да се полюбуваме на коледната елха в църквата.

Но милата ми баба реши да прогони тъгата и започна да разказа:

– Отдавна, много отдавна...

Музикална пауза 9–10 сек.

II СЦЕНА

Участва: Йосиф

... В една тъмна нощ един човек имал нужда да запали огън. Ходел той в тъмното от къща на къща, чукал и се молел: „Помогнете ми, добри хора! Жена ми рогу и трябва да запали огън, за да ги сгрея с детето!“...

„Търся огън. Жена ми рогу. Искам да стопля нея и детето!“...

„Помогнете ми! Ще ми дадете ли огън? Трябва ми огън!“...

Но нали било нощ, всички спели и никои не се отзовавал на молбата му. Човекът вървял все по-надалеч и по-надалеч. Накрая зърнал в далечината пламъчето на догарящ огън и тръгнал напът.

Музикална пауза 9–10 сек.

II СЦЕНА

Участват: Йосиф и злият овчар

Около огъня се бил разположил овчар със старото си. Като приближил, странникът видял, че в краката на овчаря лежи огромно куче. Като го усетило, кучето скочило и понечило да залае, но от устата му не излязъл никакъв звук. Човекът видял как настръхнала козината на кучето, как засвяткали зъбите му в тъмното и как се хвърлило върху него да го захване. Но колко странно – то не му причинило и най-малка болка, зъбите му не можели да го докоснат.

Човекът тръгнал към огъня, но овцете така плътно се притиснали около него, че било невъзможно да мине. Той тръгнал по гърбовете им, но нито една не помръднала, въпреки че били толкова страхливи.

Когато човекът се добрал до огъня, овчарят вдигнал глава. Той бил мрачен старец, погодителен и неприветлив по природа. Като видял непознатия, грабнал тоягата, с която вардел стагото, и понечил да го удари, но зе-

гата сама паднала от ръцете му, без да нарани странника.

Тогава непознатият приближил и казал на овчаря:

– Помогни ми, приятелю, дай ми огън! Жена ми роди и трябва да ги сгрея с гетето!...

На овчаря му се искало да откаже, но си спомнил как кучето не ухапало този човек, нито тоягата му го закачила, и му станало страшно.

– Вземи колкото искаш! – му казал. Но огънят догарял – били останали само въглени, а непознатият не носел нищо, с което да пренесе жар. – Вземай колкото искаш! – повторил овчарят и се зарадвал при мисълта, че онзи не може да вземе от жаравата.

Но непознатият се навел, гребнал с длани от жарта, насипал въгленчетата в шепата си и ги понесъл, сякаш носи не огън, а орехи.

Когато видял всичко това, мрачният и зъл овчар много се зачудил: „Що за нощ е това! Нито кучето ми хапе, нито овците се плашат, кривакът ми не убива, а пък огънят не изгаря?!“.

Спрял той непознатия и го попитал:

– Как така тази нощ всичко се отнася към тебе тъй милостиво? Какво специално има в нея?

– Ако ли сам не разбереш, аз не ще мога да ти обясня! – отговорил непознатият и тръгнал по пътя си да запали огън и да сгрее жена си и младенеца.

Овчарят решил да разбере какво означава всичко това и тръгнал тихо след непознатия. Така стигнали до входа на една тъмна пещера.

Музикална пауза 9–10 сек.

III СЦЕНА

Участват: Йосиф, Мария, злият овчар

И видял овчарят, че непознатият няма къща, а жена му и новороденото лежат в пещера, където освен голите каменни стени нямало нищо. И макар сърцето му да не било от нежните, му станало жал за детенцето. Свалил овчарят наметалото си и загърнал майката и младенеца.

И в същата минута, когато той, грубият и коравосърдечен човек, проявил състрадание към непознатите, очите му се отворили и той видял онова, което по-преди не виждал; и чул онова, което по-рано не можел да чуе. Видял около себе си малки ангели със сребърни криле да слизат от небето и да изпълват пещерата, да надничат любопитно над яслата, чул ги радостни да пеят как в тази възшебна нощ се е родил Спасителят, който ще изкупи греховете на света. Разбрал тогава овчарят защо в тази възшебна нощ никои не може да причини зло на непознатия. И почувствал голямата радост от това, че се отворили очите му, и паднал на колене да благодари на Бога.

Тогава от входа на пещерата се дочул силен шум и овчарят излязъл навън да види какво се случва.

Музикална пауза 7–8 сек.

IV СЦЕНА

Участват: груги овчари

Реквизит – ангели

Прег пещерата се били събрали овчари от околните хълмове. Те вече били чули радостната вест за родилия се Спасител и славели Бога с песни и танци, а цялото небе било обсирано с ангели небесни. Цялото мироздание славело Бога и отвсякъде се разнасяла музика.

Музикална пауза – 10 сек.

V сцена**Участват: примата влхви***Реквизит – звездата*

По това време в една далечна страна трима мъгреци нощували на открито. Единият от тях видял на небето да изгрява ярка звезда. Звездоброецът веднага разбрал, че на света се е родил дългоочакваният велик цар, и събудил другарите си. Те бързо се стегнали за път, взели отгавна приготвените дарове и тръгнали след звездата.

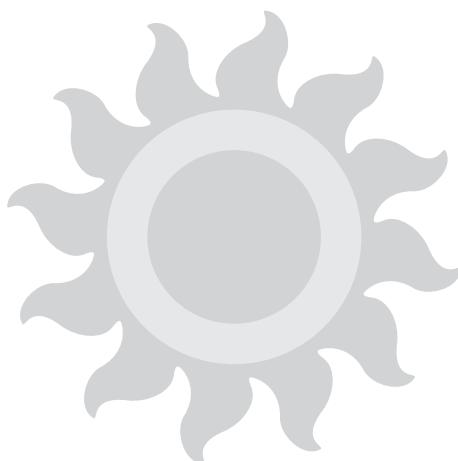
Дълго я следвали те през градове и села, пустини и оазиси. Ето че звездата ги довела до едно малко граче и спряла над една пещера.

*Музикална пауза 7–8 сек.***VI СЦЕНА****Участват:****Йосиф, Мария, примата мъгреци***Реквизит – бебето, звездата, даровете*

Като влезли в пещерата, мъгреците намерили Младенеца с майка Му Мария и паднали, та Му се поклонили. И като отворили съкровищата си, принесли Му дарове: злато, ливан и смирна.

*Музикална пауза 9–10 сек.***VII СЦЕНА**

Баба ме погали по главата, въздъхна и каза:
– Ако можехме да гледаме, то и ние бихме видели всичко онова, което видял овчарят... Запомни това, чедо... Цялата работа е в това, да пазиш сърцето чисто и да имаш очи, с които да видиш величието на Господа Бога и Неговата любов към нас!

ПРАЗНИК В КЛАСНАТА СТАЯ

Център за образователни инициативи Двери ©

С благословието на
Западно- и Средноевропейски
митрополит Антоний

Авторски колектив:
Д-р Полина Спирова
Д-р Златина Каравърчева
Цветомира Антонова

Фотограф: Стефка Борисова

Изданието излиза с финансовата подкрепа
на Дирекция „Вероизповедания“ на МС